

Anton Pavlovici Cehov

Trei surori

Dramă în patru acte (1900-1901)

Personaje:

PROZOROV ANDREI SERGHEEVICI,

NATALIA IVANOVNA, logodnica și mai apoi soția sa OLGAj.

MASA> surorile lui Andrei.

IRINAJ.

KULÂGHIN FEODOR ILICI, profesor de liceu, soțul.

Masei VERȘININ ALEXANDR IGNATIEVICI, locotenent-colonel, comandant de baterie.

TUZENBAH NIKOLAI LVOVICI, baron, locotenent SOLIONII VASILI VASILIEVICI, căpitan GEBUTÂKIN IVAN ROMANOVICI, medic militar FEDOTIK ALEXEI PETROVICI, sublocotenent RODE VLADIMIR KARLOVICI, sublocotenent FERAPONT, bătrânul ușier al administrației zemstvei ANFISA, latrina doică, 80 de ani.

Acțiunea se petrece într-un oraș de provincie, capitală de gubernie.

,

ACTUL ÎNTÂI.

Casa Prozorov. Salonul cu colonade prin care se zărește în fund sala cea mare. Amiaza unei zile însorite, vesele. În sala din fund se pune masa mare pentru dejun. Olga, într-o rochie de uniformă bleumarin, de profesoară de liceu, corectează într-una, când stând locului în picioare, când mergând, caietele elevelor. Masa, în rochie neagră, cu pălăria pe genunchi, stă într-un fotoliu și citește o carte. Irina, în rochie albă, stă îngândurată.

OLGA: Acum un an, chiar în ziua de cinci mai, de ziua ta, Irina, a murit tata. Era foarte frig și ninge. Mi se părea că n-o să mai pot trăi. Îți pierduseși cunoștința și zăceai ca moartă. Dar a trecut anul și n-a mai rămas decât amintirea. Acum porți iar rochia albă. Obrazul îți strălucește din nou! (Ceasul bate ora 12.) Și atunci bătea ceasul! (Pauză.) Îmi amintesc cum l-au luat pe tata. Cânta muzica. La cimitir s-au tras salve. Fusesse general. Comandant de brigadă. Și totuși ce lume puțină era. Ploua prea tare, o ploaie amestecată cu ninsoare.

IRINA: Ce rost are să ne amintim de toate astea?

(În sala mire, după colonade, apar lingă masă Tuzenbah, Cebutikin și Solionii.)

OLGA: Azi e cald. Putem lăsa ferestrele larg deschise. Dar mestecenii n-au înfrunzit încă. Acum unsprezece ani, tata a primit comanda brigăzii și a plecat cu noi din Moscova. Îmi aduc bine aminte că pe timpul ăsta, la începutul lunii mai, la Moscova e cald, totul e înflorit, scăldat în soare. Au trecut unsprezece ani și îmi amintesc de parcă am fi plecat abia ieri de acolo. Doamne, Dumnezeu! Când 9 Cehov Teatru.

I

M-am trezit azi dimineată, am zărit soarele, lumina, primăvara și o nespusă bucurie mi-a cuprins sufletul. Și mi s-a făcut atât de dor de locurile acelea dragi!

CEBUTĂKIN: Ei, pe dracu!

TUZBNBAH: Sigur că-l o nebunie!

(Masa, visătoare, cu cartea în mină, fluieră o melodie.)

OLGA: Nu mai fluiera, Masa! Cum poți face așa ceva? (Pauză.) Toată dimineata sunt la liceu, la lecții; după-amiaza, până seara târziu, dau meditații, din pricina asta mă doare mereu capul și mă frământă niște gânduri de parcă am și îmbătrânit! De patru ani de când sunt la liceu simt cum fiecare zi îmi secătuiesc, picătură cu picătură, puterile și tinerețea. Numai o singură dorință stăruie și crește mereu în mine.

IRINA: Să plecăm la Moscova! Vindem casa, lichidăm tot ce avem aici. Și. la Moscova!

OLGA: Da! Cât mai curând la Moscova!

(Cebulikin și Tuzenbah rid.)

IRINA: Fratele nostru o să ajungă, desigur, profesor universitar și n-o să mai poată rămâne aici. Dar ce-o să se facă biata Masa?

OLGA: Masa o să vină în fiecare vară la noi, la Moscova.

(Masa fluieră încet o melodie.)

IRINA: Cu ajutorul lui Dumnezeu se vor aranja toate. (Privește pe fereastră.) Ce vreme minunată! Nu știu de ce mi-e sufletul plin de bucurie! Azi-dimineată, când m-am deșteptat, mi-am adus aminte că e ziua mea și m-am simțit fericită! Mi-am amintit copilăria și timpul când trăia încă mama. Ce gânduri minunate mi-au trecut prin minte! Ce gânduri.

OLGA: Ce strălucitoare ești astăzi! Pari neobișnuit de frumoasă. Și Masa e frumoasă! Nici Andrei n-ar fi urât, dar s-a îngrășat prea mult și nu-l stă bine. Eu însă am îmbătrânit, am slăbit mult, poate că mă supăr prea mult cu fetele la liceu. Uite, azi sunt liberă, stau acasă și nu mă doare capul, mă simt mai tânără decât ieri. Am numai douăzeci și opt de ani. Totul e așa cum trebuie să fie, totul e de la Dumnezeu; dar poate ca dacă mă măritam și stăm acasă toată ziua era mai bine. (Pauză.) Mi-aș fi iubit bărbatul.

TUZENBAH (către Solionâi): Vorbești prostii și m-am săturat să te tot ascult! (Intră în salon.) Am uitat să vă spun! Azi vine în vizită Verșinin, un nou comandant de baterie. (Se așază la pian.)

OLGA: Să poftească. Suntem bucuroase!

IRINA: E bătrân?

TUZENBAH: Nu, nu tocmai. Cel mult patruzeci-patru-zeci și cinci de ani. (Cântă încet la pian.) Pare băiat bun și cred că nu e prost. Numai că vorbește cam mult.

IRINA: E un om interesant?

TUZENBAH: Da, destul. Dar are o soție, o soacră și două fetițe. De altfel, e căsătorit a doua oară. Face vizite și spune tuturor că are nevastă și două fete. O s-o spună și aici. Soția lui e cam smintită, umblă cu cozile pe spate ca o fetișcană, vorbește numai despre lucruri înalte, filozofează și, din când în când, încearcă să se sinucidă. Cred că o face ca să-și necăjească soțul. Dacă eram în locul lui, o lăsam de mult; dar el rabdă și se plânge altora.

SOLIONII (Venind din sala mare împreună cu Cebutâkin): Cu o singură mână pot să ridic numai un pud și jumătate, dar cu amândouă cinci și chiar șase puduri! Ceea ce înseamnă că doi oameni nu sunt numai de două ori mai puternici decât unul singur, ci de trei sau chiar de mai multe ori.

CEBUTĂKIN (mergând, citește ziarul): Împotriva căderii părului: două uncii naftalină la jumătate litru de spirt. se dizolvă și se întrebuintează zilnic. (Își notează în carnetel.) Să notăm

asta. (Către Solionăi.) Și, cum îți spuneam, se astupă sticlă cu un dop și prin el se trece un tub de sticlă. Apoi se ia sare de lămâie un vârf de linguriță.

IRINA: Ivan Romanici, dragul meu Ivan Romanici.

CEBUTĂKIN: Ce-l fetița mea? Bucuria vieții mele?

IRINA: Spune-mi, te rog, de ce mă simt atât de fericită azi? Parcă sunt dusă de-o barcă cu pânze, deasupra mea e cerul albastru nesfârșit, pe care plutesc păsări mari și albe. Spune-mi de ce, de ce?

CEBUTĂKIN (sărutându-l afectuos amândouă mâinile): Pasărea mea albă!

IRINA: Azi, când m-am deșteptat din somn, m-am sculat și m-am spălat, mi s-a părut deodată că totul s-a deslușit pentru mine în lume, că știu cum trebuie să trăiesc. Ivan Romanici, dragul meu, știu tot! Omul e dator să muncească, să trudească în sudoarea frunții, oricine ar fi el. În asta e tâlcul și țelul vieții lui, în asta constă fericirea, încântarea lui! Ce bine e să fii muncitor, să fii un om care se scoală în zori și sparge piatră în drum, sau păstor, sau dascăl care învață copiii, sau mecanic la calea ferată. Dumnezeu, nu om, ci chiar bou sau cal de povară să fii, numai să muncești, decât să fii o femeie tânără care se scoală la amiază, ia cafeaua în pat și se îmbracă două ceasuri. E îngrozitor? Ard de dorul de a munci și eu, cum arde cineva de sete în arșița verii. Ivan Romanăci, să nu mă mai cinstești cu prietenia dumitale, dacă nu mă voi scula în zori, dacă nu voi munci!

CEBUTĂKIN (afectuos): Bine, bine, draga mea!

OLGA: Tata ne-a obișnuit să ne sculăm devreme la șapte. Și Irina se trezește la șapte, dar stă în pat, cel puțin până lanouășise gândește. cu o mutră nespus serioasă. (Râde.)

IRINA: Te-ai obișnuit să mă, consideri fetiță și te miră că pot avea o mutră serioasă. Dar am douăzeci de ani!

TUZENBAH: Doamne! Ce bine înțeleg eu dorul de muncă! N-am muncit în viața mea. M-am născut la Petersburg, oraș rece și trândav, dintr-o familie care n-a știut ce-l munca sau grija. Când mă întorceam de la școala militară, îmi scotea valetul cizmele, în timp ce eu făceam nazuri și mama mă privea cu adorație ba se mira foarte mult când alții mă priveau altfel. M-au ferit de orice trudă. Numai că nu știu dacă au izbutit, cred că nu. A venit timpul și puhoiul se apropie de noi, se pregătește vijelia cea mare și binefăcătoare. Vine, e aproape în curând va da năvală peste noi, măturând toată lenea, nepăsarea, toate prejudecățile față de muncă, toată plictiseala și putreziciunea. Voi munci! Iar peste douăzeci și cinci-treizeci de ani va munci fiecare om. Fiecare!

CEBUTĂKIN: Eu n-am să muncesc.

TUZENBAH: Dumneata nici nu intri la socoteală.

SOLIONII: Peste douăzeci și cinci de ani n-ai să mai fii pe lume, slavă Domnului! Peste doi-trei ani, o să te lovească damblaua, sau ai să mă scoți din fire într-o bună zi și o să-ți trag un glonț în cap, îngerașule! (Scoate din buzunar o sticlă cu parfum și-și dă pe mâini și pe piept.)

CEBUTĂKIN (râde): Când stai să te gândeștibine, e drept că n-am făcut nimic toată viața. Cum am ieșit din universitate, am tăiat frunze la câini. N-am pus mâna pe o carte. Nu citesc decât ziare. (Scoate din buzunar alt ziar.) Vezi, din ziare am aflat că a existat un Dobroliubov, de pildă. Dar habar n-am ce a scris. Dumnezeu știe! (De la parter bate cineva în podea.) Ați auzit, mă cheamă jos. A venit cineva la mine. Mă întorc îndată. Așteptați-mă. (Iese grăbit, pieptănându-și barba.)

IRINA: Să știți că pregătește ceva.

TUZENBAH: Fără îndoială. A plecat cu o mutră foarte solemnă. Să știi că-ți aduce un dar!

IRINA: Ar fi tare neplăcut!

OLGA: Da. E îngrozitor. Face întotdeauna prostii.

MASA: „Pe plaiu-ntins sub geana mării smălțat în aur e-un tuf an.”¹ (Se ridică fredonind încet.)

OLGA: Nu prea ești veselă azi, Masa.

(Masa își pune pălăria, fredonind.)

OLGA: Unde pleci?

MASA: Acasă.

IRINA: Ciudat.

TUZENBAH: Cum pleci tocmai acum, când e o zi onomastică?

MASA: Nu face nimic. Vin diseară. La revedere, draga mea! (O sărută pe Irina.) Încă o dată, îți urez sănătate și fericire. Altădată, pe când trăia bietul tata, era la noi de fiecare zi onomastică mare tămbălău. Veneau câte treizeci-patruzeci de ofițeri. Azi însă, nu sunt decât câțiva și e liniște ca în deșert. Mă duc. Sunt tristă azi. Nu-mi găsesc locul. Nu mă lua în seamă. (Râde printre lacrimi.) Lasă că stăm noi de vorbă mai târziu, drăguța mea. Acum, mă duc.

La revedere!

IRINA (nemulțumită): Vezi cum ești?

OLGA (cu lacrimi în ochi): Te înțeleg atât de bine, Masa!

SOLIONII: Când filosofează un bărbat, iese filosofie sau sofisticărie; dar când filosofează o femeie sau două iese. O aiureală.

Din Ruslan fi Ludmila de A. S. Pușkin.

• MASA: Ce vrei să spui cu asta, ființă îngrozitoare?

SOLIONII: Nimic. „Nici să crâcnească n-a apucat, că pe el ursul s-a așezat.” (Pauză.)

MASA (către Olgă, supărată): Nu mai boci!

(Intră Anfisa și Ferapont, care aduce o tortă.)

ANFISA: Intră aici, tătucule, că ești curat pe picioare. (Către Irina.) E de la zemstvă, de la domnul Protopopov Mihail Ivanâci. A adus o tortă.

IRINA: Mulțumesc frumos! Spune-l că-l mulțumesc. (Ia torta.)

FERAPONT: Cum ați spus?

IRINA (mai tare): Spune-l că-l mulțumesc.

OLGA: Dă-l niște cozonac, doiculiță. Ferapont, du-tesă-ți dea cozonac!

FERAPONT: Cum ați spus?

ANFISA: Haide, Ferapont Spiridonâci, tătucule, să mergem! (Iese cu Ferapont.)

MASA: Nu pot să-l sufăr pe acest Mihail Potapăci sau Ivanâci, pe Protopopov! Să nu-l poftești aici!

IRINA: Nici nu l-am poftit!

MASA: Cu atât mai bine!

(Intră Cebutâkin, urmat de soldat, care aduce un samovar de argint. Un murmur de mirare și nemulțumire.)

OLGA (ascunzindu-și obrazul în mâini): Un samovar! Vai, e îngrozitor! (Trece în sala mare, unde e pusă masa.)

IRINA: Dragul meu Ivan Romanici, ce înseamnă asta?

TUZENBAH: Nu y-am spus eu? (Râde.)

MASA: Ivan Romanâci, ar trebui să-ți fie rușine!

CEBUTÂKIN: Dragele mele, iubitele mele, voi sunteți tot ce mi-a rămas mai scump pe lume! Numai pe voi vă am! În curând împlinesc șaizeci de ani. Sunt bătrân. Singur. Un bătrân fără nici un rost! Dragostea ce v-o port e tot ce-l mai bun în mine. Dacă nu erați voi, de mult mă duceam din lumea asta. (Către Irina.) Drăguț! Fetița mea, te cunosc de când te-ai născut. Te-am ținut în brațe. O iubeam mult pe răposata maică-ta.

IRINA: Bine, da de ce un dar atât de scump?

CEBUTIKIN (printre lacrimi, supărat): Un dar atât de scump! • • Ia să mă lăsați în pace!
(Către ordonanță.) Du-l acolo. (Oimită.) Un dar atât de scump.

(Ordonanța duce samovarul în sala mare.)

ANFISA (trecind prin salon): Dragele mele, a venit un colonel necunoscut. Și-a scos paltonul, drăguțelor și vine încoa. Irinușka, să te porți bine, să te porți frumos! (Ple-clnd.) E de mult timpul să vă așezați la masă. Of, Doamne!

TUZENBAH: Să știți că e Versinin.

(Intră Versinin.)

TUZENBAH: Locotehent-colonel Versinin! VERSININ (către Masa și Irina): Am onoarea să mă prezint Versinin! Sunt nespus de fericit că am ajuns, în sfârșit, la dumneavoastră. Dar ce mult v-ați schimbat! Vai, vai! IRINA: Luați loc, vă rog. Suntem foarte bucuroase! VERSININ: Nici nu vă închipuiți ce bine îmi pare! (Vesel.) Îmi amintesc de cele trei fete. Erați trei surori! La față nu-mi aduc bine aminte cum erați. Știu că pe atunci colonelul Prozorov avea trei fete pe care le-am cunoscut. Cum trece vremea! Vai, cum trece vremea!

TUZENBAH: Alexandr Ignatievici e din Moscova. IRINA: Din Moscova? Sunteți din Moscova? VERSININ: Da, sunt din Moscova. Tatăl dumneavoastră a fost acolo comandant de baterie, iar eu am servit ca ofițer în aceeași brigadă. (Către Masa.) Mi se pare că încep să vă recunosc.

MASA: Eu, însă, nu-mi aduc aminte de dumneata.

IRINA: Olia, Olia! (Strigă spre sala cea mare.) Vino încoace, Olia!

(Olga intră în salon.) IRINA (prezentind): Locotenent-colonel Versinin, din Moscova.

VERSININ: Prin urmare, dumneavoastră sunteți Olga Sergheevna, sora cea mare. Dumneavoastră. Măria. Iar Irina e cea mică.

OLGA: Sunteți din Moscova?

VERSININ: Da, mi-am făcut acolo studiile și am intrat apoi în armată, slujind mulți ani ca ofițer. Acum am primit comanda unei baterii de aci și am venit, după cum vedeți. Prea bine însă nu-mi aduc aminte de dumneavoastră. Știu că erați trei surori. Întipărit în minte mi-a rămas însă chipul tatălui dumneavoastră. Închid ochii și-l văd. Îl vizitam deseori la Moscova.

OLGA: Și eu care eram încredințată că-l țin minte pe toți.

VERSININ: Mă numesc Alexandr Ignatievici.

IRINA: Alexandr Ignatievici. Sunteți din Moscova. Ce surpriză!

OLGA: O să ne întoarcem și noi curând la Moscova!

IRINA: Nădăjduim s-o facem până la toamnă. E orașul nostru natal, ne-am născut acolo. Am stat pe strada Sterâia Basmannaia.

(Amândouă izbucnesc în râs, fericite.)

MASA: Nu ne așteptam să vedem un concetățean. (Vioaie.) Acum mi-aduc aminte! Ții minte, Olia, i se spunea „maiorul îndrăgostit"! Erai locotenent pe atunci și erai îndrăgostit de cineva; nu știu însă de ce toată lumea te sâ-câia, spunându-ți maior.

VERSININ: Da. Da! Exact! „Maiorul îndrăgostit"! Exact.

MASA: Pe vremea aceea nu aveai decât mustață. Cum ai îmbătrânit! (Cu lacrimi în ochi.) Vai, cum ai îmbătrânit.

VERSININ: Da. Pe vremea când mi se spunea „maiorul îndrăgostit" eram încă tânăr, iubeam. Acum toate s-au schimbat!

OLGA: Dar n-ai încă nici un fir alb! Dumneata ai îmbătrânit, dar nu ești încă bătrân.

VERSININ: Totuși am patruzeci și doi de ani! Ați plecat de mult din Moscova?

IRINA: De unsprezece ani, Masa, de ce plângi ca o caraghioasă? (Printre lacrimi.) încetează, că acum mă apucă și pe mine plânsul!

MASA: Nu plâng! Spune, te rog pe ce stradă locuiai?

VERȘININ: Pe Staraia Basmannaia.

OLGA: Și noi am locuit acolo.

VERȘININ: Un timp am stat pe strada Nemțească; de acolo mă duceam la Cazarma Roșie; trebuia să trec peste un pod urât, pe sub care vuia apa j drumetu! singuratic simtea un gol în suflet. (Pauză.) Aci însă aveți un râu mare și frumos, cu ape bogate. Minunat râu!

OLGA: Da, dar e prea frig. E frig și sunt foarte mulți țăntari.

VERȘININ: Da de unde! Aveți o climă cât se poate de bună, sănătoasă, o climă pe cinste! Pădure. Râu. Sunt și mesteceni! Din toți copacii, cel mai mult îmi plac mestecenii, gingași, sfioși. Ce bine-l se trăiește aici! Ciudat mi s-a părut însă că au așezat gara atât de departe. la douăzeci de verste de oraș. De ce oare? Nimeni nu știe.

SOLIONII: Eu însă, știu de ce. (Toată lumea se uită lael.) Dacă era gara aproape, însemna că nu era departe; și dacă e departe, înseamnă că nu-l aproape!

(Tăcere stinjenitoare.)

TUZENBAH: Glumeț Vasil Vasilici I

OLGA: Acum mi-aduc și eu aminte de dumneata. Îmi amintesc.

VERȘININ: Am cunoscut-o pe mama dumneavoastră.

CEBUTĂKIN: Bună femeie era, Dumnezeu s-o odihnească!

IRINA: Mama e îngropată la Moscova.

OLGA: La cimitirul Novo-Devicie.

MASA: închipuiți-vă că am început să-l uit figura. Așa o să ne uite și pe noi lumea.

VERȘININ: Da, ne va uita! Asta ne e ursita tuturor și n-avem încotro! Ceea ce ni se pare astăzi grav, însemnat, deosebit de important, cu timpul va fi dat uitării sau va părea un lucru de nimic. (Pauză.) Interesant e că nu ne putem da seama dinainte de ceea ce va trece mai târziu drept mareț și plin de însemnătate, sau, dimpotrivă, ridicol și de neluat în seamă. Oare descoperirea lui Copernic, bunăoară, sau a lui Columb n-au părut la început inutile și ridicole, în timp ce scrierile neghioabe ale unui smintit erau socotite drept adevăruri de netăgăduit? Și se prea poate ca viața noastră, cu care ne împăcăm atât de bine azi, mâine să treacă drept ciudată, fără rost, prost organizată și chiar plină de păcate.

TUZENBAH: Cine știe? S-ar putea însă ca lumea să vorbească de viața noastră cu evlavie, ca despre ceva mareț. Timpul în care trăim nu cunoaște schingiuirile, osânda cu moartea, năvălirile străine de odinioară și cu toate astea, câtă suferință!

SOLIONII (cu vocea pițigăiată): Phe. Phe. Phe. Baronul nu se simte bine dacă nu filosofează.

TUZENBAH: Vasili Vasilici, te rog să-mi dai pace! (Schimbă locul.) Devine plicticos până la urmă!

SOLIONII (cu vocea pițigăiată): Phe. Phe. Phe!

TUZENBAH (către Verșinin): Și totuși, suferințele timpului nostru. Nespuse de multe. Sunt cheazășia nivelului moral superior la care a ajuns societatea.

VERȘININ: Da, da! Fără îndoială!

CEBUTIKIN: Spuneai adineauri, baroane, că viața noastră va fi considerată măreață mai târziu; vezi însă că oamenii rămân mici. (Se ridică.) Ia te uită cât sunt de mic! Spre mângâierea mea sufletească, trebuie să se spună că viața mi-e măreață, înțeleasă de toți!

(Din culise se aude un cintee de vioară.)

MASA: Cântă Andrei, fratele nostru.

IRINA: El e savantul nostru. În curând va fi profesor universitar. Tata a fost militar, dar fiul său și-a ales meseria de cărturar.

MASA: A fost dorința tatii.

OLGA: Azi ne-am bătut joc de el! Mi se pare că este îndrăgostit.

IRINA: Da, da, de o domnișoară de aici; desigur că o să vină azi pe la noi.

MASA: Vai, cum se îmbracă și fata asta! Nu numai că tot ce pune pe ea e urât și demodat, dar îți face milă. O fustă galbenă cu niște franjuri vulgare, cu o bluză roșie. Pe față pare că e dată cu săpun. Nu, Andrei nu-l îndrăgostit de ea. Nu pot crede că e atât de lipsit de gust! Face pe nebunul ca să ne necăjească! Ieri am auzit că se mărită cu Protopopov, președintele zemstvei. Foarte bine. (Strigă spre ușa laterală.) Andrei, dragule, vino aici o clipă!

(Intră Andrei.)

OLGA: Fratele nostru, Andrei Sergheici. VERȘININ: Verșinin.

ANDREI: Prozorov. (Se șterge cu batista pe obraz.) Săn-teți noul comandant al bateriei?

OLGA: închipuie-ți că Alexandr Ignatievici din Moscova.

ANDREI: Da? Vă felicit. Acum surorile mele n-au să vă mai dea pace!

VERȘININ: Deocamdată, eu sunt acela care le-am plictisit.

IRINA: Priviți, vă rog, ce dar frumos am primit de la Andrei. (Arată un cadru pentru fotografii.) Cadrul ăsta e lucrat de mâna lui!

VERȘININ (se uită la cadru și nu știe ce să spună): Da. E destul de frumos.

IRINA: Și cel de pe pian tot de el e făcut.

(Andrei dă din mină și se desprinde de giup.)

OLGA: El e cărturarul nostru. Cântă și la vioară, face orice și e meșter la toate. Are numai prostul obicei de a fugi v de lume. Andrei, vino încoa, nu pleca!

(Masa și Irina îi iau de braț și-l aduc, rîzind, înapoi.)

MASA: Haide, haide!

ANDREI: Lăsați-mă, vă rog!

MASA: Ești un-caraghios! Alexandr Ignatievici nu se supăra niciodată când i se spunea „maiorul îndrăgostit”.

VERȘININ: Niciodată!

MASA: Pe tine te vom porecli „scripcarul îndrăgostit”.

IRINA: Sau. „dascălul îndrăgostit”.

OLGA: Fără îndoială că e îndrăgostit. Andriușa e îndrăgostit!

IRINA (aplaudă): Bravo, bravo, bis! Andriușa e îndrăgostit.

CEBUTIKIN (se apropie pe la spate de Andrei și-l ia, cu amândouă mâinile, de mijloc): „Am fost aduși pe lume pentru dragoste!” (Rîde cu poftă. Ține tot timpul ziarul în mină.)

ANDREI: Ajunge! Ajunge! (își șterge obrazul cu batista.) N-am dormit toată noaptea și acum nu mă prea simt în apele mele, cum se spune. Am citit până la patru. Apoi m-am culcat, dar mi-a fost cu neputință să dorm. M-am gândit ba la una, ba la alta, până s-a crăpat de ziuă. Acum se luminează devreme. În sfârșit, a răsărit soarele, care mi-a trimis razele de-a dreptul în pat. Vreau să traduc o carte din englezește, în timpul verii, cât stau aici.

VERȘININ: Știți englezește?

ANDREI: Da. Tata, Dumnezeu să-l ierte, tare ne-a persecutat cu învățătura. E caraghios și straniu, dar trebuie să mărturisesc că, după ce a murit, am început să mă îngraș și m-am simțit ca scăpat de sub jug. Mulțumită lui știm azi, eu și surorile mele, franțuzește, nemțește și englezește; ba Irina știe și italienește. Dar nimeni nu-și poate închipui cât ne-au costat toate astea!

MASA: E un lux prea mare pentru orașul ăsta să cunoști trei limbi! Nici măcar lux nu e. E ca și când ai avea șase degete la o mână! Știm prea multe lucruri de prisos!

VERȘININ: Ia te uită! (Ride.) Știți prea multe lucruri de prisos! Mie mi se pare însă că nu există și nici nu poate exista pe lume un oraș atât de searbăd și de plicticos, încât să nu aibă nevoie de un om inteligent și învățat! Să presupunem că între cei o sută de mii de locuitori ai acestui oraș ce e drept, grosolani și înapoiți așa ca dumneavoastră sunt numai trei. Fără îndoială că n-o să puteți învinge bezna mulțimii din jur. De-a lungul vieții veți fi nevoiți să cedați și să vă pierdați cu vrenisa în mulțimea acestor o sută de mii; viața vă va înăbuși, dar nu veți dispărea cu toții. Înfrâurirea voastră va dăinui! Peste o vreme vor apărea șase, apoi doisprezece inși de seama voastră. Până la urmă, cei de seama voastră vor ajunge cei mulți! Peste două-trei sute de ani, viața pe acest pământ va fi nespuse de frumoasă, uimitoare. Ymul are nevoie de o astfel de viață și chiar dacă nu s-a ajuns încă acolo, trebuie s-o presimțim, s-o așteptăm, s-o viseze, să se pregătească pentru ea! Pentru asta, el e dator să vadă și să știe mai mult și mai bine decât părinții și bunicii lui. / (Ride.) Și dumneavoastră vă mai plângeți că știți prea multe lucruri de prisos!

MASA (scoțându-și pălăria): Rămân la dejun.

IRINA (oftind): Într-adevăr, toate astea ar trebui însemnate.

(Andrei a ieșit fără să fie observat.)

TUZENBAH: Ați spus că peste veacuri viața pe acest pământ va fi nespuse de frumoasă, uimitoare! Aveți dreptate. Și ca să ne împărtășim de pe acum din ea, măcar de departe, ar trebui să ne pregătim, trebuie să muncim.

VERȘININ: Da! Ce multe flori aveți aici! (Se scoală și se uită împrejur.) Toata casa e minunată! Vă invidiez! O viață întreagă am trăit în case mici, cu sobe care scoteau mereu fum, cu mobilă sărăcăcioasă. Două scaune și un divan. Mi-au lipsit în viață flori ca astea. (Își freacă miinile.)

Ei, ce să mai vorbim!

TUZENBAH: Dar trebuie să muncim! Sunt încredințat că spuneți în sinea «dumneavoastră: – „Uite un neamț sentimental!” Vă asigur însă că sunt ras și că nici nu știu nemțește. Și tata era ortodox.

(Pauză.)

VERȘININ (plimbându-se pe scenă): jMă gândesc adeseori ce ar fi dacă aş putea începe viața de la capăt. Dar de data asta în mod conști «ent. Dacă aceea pe care am trăit-o ar rămâne în urmă ca o ciornă. Iar cealaltă, cea nouă, ar fi adevărată! Dacă ar fi cu puțință una ca asta, cred că ne-am strădui cu toții, înainte de toate, să nu ne mai repetăm. Atunci cred că fiecare și-ar înfiripa cel puțin un alt cadru de viață, cu o casă plină de flori și lumină, ca asta de pildă. Am o nevastă și două fete. Nevasta mea e o persoană suferindă. Și așa mai departe și așa mai departe. Dacă ar fi să încep o viață nouă, sunt sigur că nu m-aș mai însura. Nu. Nu!

(Intră Kulighin în frac-uniformă.)

KULIGHIN (se apropie de Irina): Surioară dragă, dă-mi voie să te felicit de ziua ta onomastică, să-ți urez sănătate și tot ce se poate dori unei fete de vârsta ta. Uite, ți-am adus în dar o carte. (Îi dă cartea.) E istoria liceului nostru din ultimii cincizeci de ani, scrisă de mine. Nu-l o lucrare de mare însemnătate Am scris-o așa, neavând ce face. Totuși, te sfătuiesc s-o citești. Bună ziua, domnilor. (Către Verșinin.) Kulâghin, profesor la liceul din localitate, consilier. (Către Irina.) O să găsești în carte și o listă a tuturor absolvenților în răstimpul acestor cincizeci de ani. Feci, qoud potui, faciant meliora potentes.1 (O sărută pe Masa.)

IRINA: Cartea asta mi-ai adus-o și de Paști.

KULIGHIN (rînd, e): Nu se poate! În'cazulăsta, dă-mi-o înapoi. Sau mai bin «e s-o dăm colonelului. Luați-o, domnule colonel, poate că o veți citi într-o zi, ca să vă alungați plictiseala.

— Am făcut ce am putut, cine poate, să facă mai bine. (Lat.)

VERȘININ: Vă mulțumesc! (Se scoală să plece.) Sunt în-cântat de cunoștință.

OLGA: Cum? Plecați? Nu se poate!

IRINA: Vă rog să rămâneți la noi, la dejun.

OLGA: Vă rog!

VERȘININ (salută): Mi se pare că am nimerit aici de o zi onomastică. Îmi cer scuze că nu am știut și nu v-am felicitat. (Trece cu Olga în sala mare.)

KULÂGHIN: Domnilor, azi e duminică! Zi de odihnă! Să ne odihnim deci și fiecare să se veselească conform vârstei și situației sale. Va trebui să strângeți covoarele în timpul verii, să le puneți bine pentru la iarnă. la naftalină sau praf persan. Romanii erau sănătoși pentru că știau să muncească și să se odihnească. Nu degeaba aveau mens sana în corpore sano. Viața lor era orânduită după anumite forme. Directorul nostru spune: Esențialul pentru orice fel de viață e forma. Tot ce-și pierde forma încetează de a mai exista. După cum se întâmplă și în viața de toate zilele. (O prinde pe Masa de mijloc, râzând.) Masa mă iubește. Soția mea mă iubește! Ar trebui să puneți și perdelele la naftalină odată cu covoarele. Azi sunt vesel, sunt bine dispus! Masa, domnul director ne-a poftit la ora patru. Se face o excursie cu profesori și familiile lor.

MASA: 'Nu mă duc!

KULÂGHIN (amărât): Dar de ce, dragă Masa?

MASA: Lasă, că vorbim maitârziu. (Supărată.) Bine! O să merg! Acum, însă, te rog să mă lași în pace! (Se depărtează de el.)

KULÂGHIN: Apoi seara, după excursie, suntem invitați la director acasă. Cu toată sănătatea lui șubredă, omul ăsta se străduiește înainte de toate să fie sociabil. E o personalitate remarcabilă. Un om minunat. Ieri, după consiliu, îmi spune: „Tare sunt obosit, Feodor Ilici!” (Se uită la ceasul din perete și pe urmă la al său.) Ceasul vostru merge cu șapte minute înainte. Da! Așa îmi spunea: Sunt tare obosit! (Din culise se aude vioara.)

OLGA: Pofțiți la masă, domnilor! Plăcinta e pe masă! KULÂGHIN: Olga, draguța mea! Ieri am muncit de dimineață până la unsprezece noaptea, eram obosit. Dar azi mă simt fericit. (Se îndreaptă spre sala cea mare unde este pusă masa.) Draguța mea.

CEBUTIKIN (pune ziarul în buzunar și își aranjează barba):

Aha, plăcintă, foarte bine!

MASA (către Cebutâkin, cu severitate): Ascultă, să nu bei nimic astăzi! Ai auzit? Știi că băutura îți face rău.

CEBUTIKIN: Aș! Acum m-am lecuit! Sunt doi ani de când nu mai beau! (Nerăbdător.) Și la urma urmei, parecă nu-l totuna?

MASA: Oricum ar fi, tot nu-ți dau voie să bei. (Supărată, vorbind casă n-o audă bărbatul ei.) Ei, drăcie! Iar o să mor de plictiseală toată seara, la director.

TUZENBAH: în locul dumitale nu m-aș duce. Foarte simplu!

CEBUTÂKIN: Nu te duce, inimioară scumpă! MASA: Da, nu te duce! Blestemată, nesuferită viață! (Trece în sala mare.)

CEBUTÂKIN (urmând-o): Haide, haide! SOLIONII (trecând și el în sala mare): Phe. Phe. Phe. TUZENBAH: încetează Vasili Vasilici! Ajunge! SOLIONII: Phe. Phe. Phe.

KULÂGHIN (vesel): în sănătatea dumitale, domnule colonel! Eu sunt profesor, sunt de-al cesei, soțul Masei! Masa e o fată bună, foarte bună.

VERȘININ: O să beau din vodca asta mai închisă. (Bea.) în sănătatea dumitale! (Către Olga.) Ce bine mă simt în casa dumneavoastră!

(în salon au rămas numai Irina și Tuzenbah.) IRINA: Masa e prost dispusă azi. S-a măritat la optesprezece ani. Atunci i se părea că soțul ei este cel mai deștept om din lume! Acum e de altă părere. E cel mai bun, dar nu și cel mai deștept!

OLGA (nerăbdătoare): Andrei, ce faci, n-ai de gând să vii? ANDREI (vorbind din culise): Numaidecât. (Apare și se îndreaptă spre masă.)

TUZENBAH: La ce te gândești?

IRINA: La nimic! Nu-mi place Solionâi ăsta al dumitale, mi-e chiar teamă de el! Vorbește numai prostii.

TUZENBAH: Un om ciudat! Mi-e și milă, mi-e și necaz pe el câteodată, dar mai mult mi-e milă. De fapt, cred că e un timid. De câte ori suntem singuri pare foarte deștept și drăguț. În societate însă e grosolan și certăreț. Nu te duce încă acolo, lasă-l să se așeze la masă. Dă-mi voie să mai stau câteva clipe cu dumneata. La ce te gândești? (Pauză.) Ai numai douăzeci de ani și eu nu am împlinit încă treizeci. Avem atâția ani în fața noastră, un șir lung de zile, pline de dragostea ce ți-o port.

IRINA: Nikolai Lvovici, nu-mi vorbi de dragoste! TUZENBAH (fără s-o asculte): /Simt o sete cumplită de viață, de luptă, de muncă! Și setea asta s-a contopit în sufletul meu cu dragostea pentru dumneata, Irina! Parcă înadins ești atât de fermecătoare, ca viața să mi se pară și mai plină de farmec. Spune, la ce te gândești?

IRINA: Spui că viața e frumoasă! Dar dacă numai pare frumoasă? Pentru noi, cele trei surori, viața n-a fost încă frumoasă, ne-a înăbușit ca o buruiiană. Vezi, încep să plâng. Nu, nu trebuie. (Își șterge iute lacrimile. Surâde.)

Trebuie să muncim. Să muncim! N-avem bucurii. Viața ni ase pare tristă și fără rost tocmai pentru că nu știm ce în-j seamnă munca! Ne-am născut printre cei care o disprețuiesc.

(Intră Natalia Ivanova. Poarta o rochie roz și un cordon Verde.)

NATAȘA: Lumea se și așază la masă. Am întârziat. (Trecând, se uită în oglindă și își aranjează pieptănătura.) Mi se pare că sunt destul de bine pieptănată. (O zărește pe Irina.) Draga mea Irina Sergheevna, te felicit! (O sărută lung și cu foc.) Aveți lume multă! Zău, mă simt foarte stingherită! Bună ziua, domnule baron.

OLGA (intrând în salon): Uite-o și pe Natalia Ivanovna! Bună ziua, draga mea. (Se sărută.)

NATAȘA: Vă felicit! E ziua onomastică a Irinei. Ce mulți musafiri! Sunt tare intimidată!

OLGA: N-ai de ce. Sunt numai de-ai casei. (Șoptește cu vocea speriată.) Vai de mine, ce cordon verde! Draga mea, dar nu se poate!

NATAȘA: Cum? Crezi că poartă ghinion?

OLGA: Nu. Dar nu merge. E chiar nepotrivit.

NATAȘA (cu o voce plângăreată): Da? Crezi? Dar nu e un. Verde țipător, e mai degrabă șters. (O urmează pe Olga în sala mare.) fin sală lumea se așază la masă, în salon nu e nimeni.)

KULÂGHIN: Irina, să-ți dea Dumnezeu un bărbat bun! E timpul să te măriți!

CBBUTÂKIN: Natalia Ivanovna și dumitale la fel!

KULÂGHIN: Lasă că Natalia Ivanovna a și pus ochii pe unul!

MASA (bate cu furculița în marginea farfuriei): Vreau și eu un păhărel de vin! Hai s-o facem lată!

KULÂGHIN: Masa, trei cu minus la purtare!

VERȘININ: Vodca e foarte bună! Cu ce e făcută?

SOLIONII: Cu gândaci.

IRINA (cu vocea plângăreată): Vai! Ce oroare!

OLGA: Diseară avem un curcan și o plăcintă cu mere-Slavă Domnului, azi sunt acasă toată ziua. Și seara la fel. Domnilor, să poftiți și diseară.

VERȘININ: îmi'permiteți să vin?

IRINA: Vă rog. „Firea ne-a adus pe lume numai pentru a iubi”.

NATAȘA: Aici se vine fără multe mofturi.

CEBUTÂKIN: „Am fost aduși pe lume pentru dragoste!” (Râde.),

ANDREI: încetați, domnilor! Nu v-ați plictisit încă?

(Intră Fedotik și Rode, cu un coș mare cu flori.)

FEDOTIK: Mi se pare că s-au așezat la masă.

RODE (vorbind tare și graseind): S-au așezat la masă? Da, ai dreptate.

FEDOTIK: Așteaptă o clipă. (Fotografiază.) Una! Te rog, mai așteaptă nițel. (Face încă o fotografie.) Două! Acum am terminat. (Amândoi apucă coșul și se îndreaptă spre sala cea mare, unde sunt primiți cu mare gălăgie.)

RODE (vorbind tare): Vă felicit și vă doresc toate cele bune! Afară este o vreme minunată! Toată dimineața ne-am plimbat cu elevii. Știți că dau lecții de gimnastică la liceu.

FEDOTIK: Irina Sergeevna, vă puteți mișca. (Face o fotografie.) Sunteți atât de frumoasă astăzi! (Scoate din buzunar o sfîrlează.) Iată și o sfîrlează. Are un sunet neobișnuit.

IRINA: Ce minune!

MASA: „Pe plaiu-ntins sub geana mării smălțat în aur e-un tufan.” (Plângător.) Ei, pentru ce spun asta? Versurile astea mă obsedează. de azi dimineață îmi vin mereu în minte.

KULIGHIN: Suntem treisprezece la masă.

RODE (tare): Vai de mine, domnilor! Nu cumva sunteți superstițioși?!

(Risete.)

KULÂGHIN: Dacă suntem treisprezece la masă, să știți că avem printre noi îndrăgostiți. Nu cumva ești dumneata acela, Ivan Romanovici?

(Risete.)

CEBUTÂKIN: Sunt un bătrân păcătos, o mărturisesc! Dar nu înțeleg de ce s-a roșit. Natalia Ivanovna!

(Toată lumea izbucnește în râs zgomotos. Natașa se scoală și fuge în salon, urmată de Andrei.)

ANDREI: Te rog nu-l lua în seamă! Așteaptă, te rog, nu pleca.

NATAȘA: Mi-e rușine! Nu știu ce-l cu mine. Și ei își bat joc de mine. Știu că o să par prost crescută pentru că m-am sculat de la masă, dar n-am încotro. Nu pot. (își ascunde obrazul în mlini.)

ANDREI: Nu fi supărată, draga mea, te rog din suflet! Ei nu fac decât să glumească, dar fără răutate! Sunt buni! Au inimi de aur. Te încredințez, draga mea, scumpa mea, că amândoi ie suntem dragi! Vino aci, lângă fereastră. De aici nu ne văd. (Se uită împrejur.)

NATAȘA: Eu nu prea sunt obișnuită cu lumea!

ANDREI: O, tinerețe! Minunată, frumoasă tinerețe! Draga mea, scumpa mea, nu te necăji! Tot ce te rog e să ai încredere în mine. Ce bine mă simt, sufletul mi-e plin de dragoste, de bucurie! Nu ne vede nimeni, nimeni! De ce, de ce m-am îndrăgostit de dumneata și când? Nu înțeleg nici eu nimic! Draga mea bună și nevinovată, te rog să-mi fii soție! Te iubesc. Te iubesc. Așa cum n-am iubit pe nimeni înainte. (Se sărută.) (În aceeași clipă intră doi ofițeri, care văzând scena, se opresc, foarte nedumeriți.)

Cortina.

ACTUL AL DOILEA.

Același decor ca și în actul întâi. E ora opt seara. Dincolo de scenă, pe stradă, cântă cineva abia auzit din armonică. Pe scenă e întuneric. Intră Natalia Ivanovna în capot și cu o luminare în mână. Se oprește în fața ușii care dă în odaia lui Andrei.

NATAȘA: Ce faci acolo, Andriușa? Citești? Nu face nimic. Întrebam așa, într-o doară. (Se duce și deschide altă ușă, se uită înăuntru și închide ușa la loc.) N-au lăsat lumina aprinsă?

ANDREI (iese din cameră cu o carte în mână): Ce-l, Natașa?

NATAȘA: Mă uitam dacă nu-l luminează. Acum, de lăsată secului, slugile și-au pierdut capul. Te poți aștepta la orice! Ieri, la miezul nopții, am trecut prin sufragerie și ardea o luminare. N-am putut afla cine a lăsat-o aprinsă. (Pune jos luminarea.) Cât e ceasul?

ANDREI (se uită la ceas): E opt și un sfert.

NATAȘA: Nu s-au întors nici Olga, nici Irina. Prea muncesc mult sărmanele fete! Olga are consiliu pedagogic și Irina e la telegraf. (Oftează.) I-am spus azi dimineață su-sorii tale: „Mai eruță-te, Irina dragă!” Dar nu vrea s-asculte. Ai spus că-l ora opt și un sfert? Tare mi-e teamă că-l bolnav Bobik al nostru! De ce o fi atât de rece? Ieri avea febră și azi e rece de tot. Tare mi-e teamă.

ANDREI: Lasă, Natașa că n-are nimic băiatul. E sănătos tun.

NATAȘA: Totuși, am să-l țin la regim. Mi-e teamă. Când te gândești că azi e vorba să vină mascații la noi, pe la zece! Andriușa, ar fi mai bine să nu vină.

Io*

ANDREI: Nu știu ce să-ți spun. Au fost poftiți.

NATAȘA: Știi că azi dimineață, când s-a deșteptat pușorul, s-a uitat la mine și deodată mi-a surâs. Vezi că m-a recunoscut. I-am spus: „Bună dimineața, Bobik, bună dimineața, draguțule!” și el râdea. Să știi că înțelege totul. Așadar, ne-am înțeles, Andriușa! Mă duc să spun că nu primim mascații.

ANDREI (nehotărât): Mda. Vezi însă, că asta este dorința surorilor mele și ele sunt stăpâne aici.

NATAȘA: Lasă că le spun eu! Sunt bune și au să înțeleagă. (Plecând.) Pentru cină am dat ordin să ți ședea iaurt. Doctorul a spus că numai cu iaurt o să izbutești să slăbești. (Se oprește.) Bobik e atât de rece! Mi-e teamă că-l prea frig la el în odaie. Ar trebui să-l dăm alta, cel puțin până la primăvară. Camera Irinei, de pildă, s-ar potrivi de minune pentru copil: e uscată și are toată ziua soare. O să-l propun asta. Irina poate sta împreună cu Olga, deocamdată. Tot vin ele numai la culcare! Sunt plecate ziua întreagă. (Pauză.) Dragul meu Andrei, de ce nu spui nimic?

ANDREI: Ce să mai zic? Mă gândesc și eu.

NATAȘA: Da. Voiam parcă să-ți spun ceva. A, da! A venit Ferapont de la zemstvă. Vrea să-ți vorbească.

ANDREI (căscând): Cheamă-l aici.

(Natașa iese. Andrei citește o carte, aplecat spre luminarea lăsată de ea pe masă. Intră Ferapont, îmbrăcat într-un palton vechi și rupt cu guler ridicat. E legat la urechi.)

ANDREI: Bună seara, scvmpule; ce vrei să-mi spui?

FERAPONT: Președintele vă trimite o carte și o hârtie. Poftim! (li dă cartea și un plic.)

ANDREI: Mulțumesc. Bine. Dar de ce ai venit atât de târziu? E trecut de ora opt!

FERAPONT: Cum ați spus?

ANDREI (vorbind tare): Îți spun că ai venit târziu. E ora opt trecut!

FERAPONT: Da. Așa-l. Am venit de când era lumină, dar nu m-au lăsat. Boierul ziceau are treabă. Ce să-l faci? Treaba-l treabă! Eu nu mă grăbesc. (Crezând că Andrei îl întreabă ceva.) Cum ați spus?

ANDREI: N-am spus nimic. (Se uită la carte.) Măine evineri și n-avem slujbă. Eu însă tot mă duc. Acasă mă plictisesc. (Pauză.) Ei, moșule, moșule, ce ciudat se schimbă toate și cum te mai amăgește viața! Neavând ce face azi, am pus mina pe cartea asta, un vechi curs universitar. Mi-a venit să râd! Doamne, Doamne! Iată-mă secretar la zemstvă, unde Protopopov e președinte,

pe cită vreme eu nu sunt de-cât secretar. Tot ce pot spera, în cel mai bun caz, e să ajung membru în consiliu! Eu să fiu membru în consiliul zemstvei de-aici, eu care visez în fiecare seară că sunt profesor la Universitatea din Moscova! Un cărturar de vaza. Mândriațării rusești!

FERAPONT: Ce pot să spun eu? A început să-mi slăbească auzul.

T ANDREI: Dacăauzeai bine, poate că n-aș fi vorbit cu tine! YSimt nevoia să vorbesc cu cineva, dar nevastă-mea nu mă înțelege și nu știu de ce de surori mă tem. Mă tem. Să nu rădă de mine. Nu beau, nu-mi place cârciumă, dar tare" m-aș fi dus acum pe la Testov sau la Restaurantul Mare din Moscova. Da. Dragul meu!

FERAPONT: Știți că mai deunăzi a venit pe la zemstvă un antreprenor care povestea despre niște negustori din Moscova. Au mâncat blinele și că unul din ei cică ar fi mâncat patruzeci și ar fi murit. Nu țin bine minte, a mâncat patruzeci sau cincizeci!

ANDREI: La Moscova sunt restaurante cu saloane mari, unde nimeni nu te cunoaște și totuși nu te simți străin. Aci te cunoaște toată lumea și ești străin. Singur și străin!

FERAPONT: Cum ați spus?' (Pauză.) Tot el povestea, dar ce poți să știi, s-ar putea să mintă. Cică de-a lungul Moscovei este întinsă o funie.

ANDREI: Cu ce scop?

FERAPONT: Habar n-am. Așa zicea antreprenorul.

ANDREI: Fleacuri! (Citește din carte.) Ai fost vreodată la Moscova?

FERAPONT (după o pauză): N-am fost, n-a vrut Dumnezeu! (Pauză.) Pot să plec?

ANDREI: Da. Du-te sănătos! (Ferapontpleacă.) Fii sănătos! (Citește.) Să vii mâine dimineață să iei hârtiile astea. Poți să pleci. (Pauză.) A plecat. (Se aude soneria.) Da, așa e. (Cască, se întinde și se îndreaptă, fără grabă, spre camera sa.) (Din culise se aude doica, care adoarme copilul. Intră Masași Verșinin. În timp ce stau de vorbă, intră jupâneasa și aprinde lampa și luminările.)

MAȘAȘtiu și eu? (Pauză.) Nu știu. Desigur, obișnuința e mare lucru. Bunăoară, după moartea tatii, ne venea foarte greu să ne obișnuim fără ordonanțe. Cred însă că în afara obișnuinței mai vorbește în mine și simțul de dreptate. Nu știu cum o fi în alte orașe, dar aici singurii oameni de treabă, de neam și cu creștere mai aleasă sunt militarii.

VERȘININ: Mi-e tare sete, aș bea un ceai.

MASA (uitându-se la ceas): Ne servește îndată. Știi. M-am măritat la optsprezece ani. Mi-era teamă de soțul Tneu. Pentru că era profesor la liceu. Iar eu abia ieșisem atunci din școală. Mi se părea grozav de învățat, de inteligent și de important. Acum însă, din păcate, nu mai sunt de aceeași părere.

VERȘININ: Așa-l. Da, da!

MASA: Nu spun nimic despre soțul meu, m-am obișnuit cu el. Dar printre civili sunt atâția oameni lipsiți de creștere, grosolani și care nu știu să se poarte. Grosolănia mă tulbură și mă jignește. Sufăr când văd că un om nu e îndeajuns de sensibil, de blând și de politicoș. Când mi se întâmplă să fiu între profesori colegii soțului meu sufăr!

VERȘININ: Da. Așa-l. Mi se pare însă că nu prea este mare deosebire între militari și ceilalți, mai cu seamă în acest oraș. Toți sunt la fel. Când stai de vorbă cu un intelectual de aci, fie civil, fie militar, afli că e chinuit. ba de nevastă, ba de moșie, de casă, de cai și așa mai departe. Vezi, noi, rușii, suntem în stare să ajungem la cele mai înalte culmi ale gândirii, dar spune-mi. de ce oare ne lăsăm robiți de toate mărunțișurile vieții? De ce? ' MASA: De ce?

VERȘININ: De ce sunt ei chinuiți. Chinuiți de copii, de neveste? Și de ce, la rândul lor, copiii și nevestele sunt chinuiți de ei?

MASA: Văd că azi ești cam prost dispus.

VERȘININ: Se prea poate. Azi n-am mâncat nimic. De dimineață n-am pus nimic în'gură. Mi-e una din fete cam bolnavă. Când se îmbolnăvește una din fete, simt cum mă sugrumă neliniștea! Mă mustră conștiința: cum de am fost în stare să le dau o astfel de mamă! O, dacă ai fi văzut-o • astăzi! Ce nulitate! Am început să ne certăm de la șapte dimineața, iar la nouă am plecat trântind ușa. (Pauză.) Nu-mi place să vorbesc altora despre asta, și, ciudat lucru, mă plâng tocmai dumitale! (li sărută mina.) Te rog să nu te superi pe mine! Nu am pe nimeni pe lume în afară de dumneata. Pe nimeni.

(Pauză.)

MASA: Cum mai vuieste soba! Așa era cu puțin înainte de a muri bietul tata. Așa vuia și atunci coșul. Chiar așa.

VERȘININ: Nu cumva ești superstițioasă?!

MASA: Ba da.

VERȘININ: Ce ciudat! (li sărută mina.) Ești o femeie minunată, fermecătoare! Minunată, fermecătoare! Cu toate că-l întuneric aci, îți văd strălucirea ochilor.

MASA (se așază pe alt scaun): Aci e mai multă lumină.

VERȘININ: Te iubesc, te iubesc, te iubesc! Cât îmi sunt de dragi ochii, mișcările dumitale! Adesea te visez. Minunată, fermecătoare femeie!

MASA (râde încet): Nu știu de ce îmi vine să râd când îmi vorbești astfel. Adevărul însă că mi-e teamă. Nu mai spune nimic. Te rog! (Aproape în șoaptă.) Ba nu! Vorbește! Mi-e totuna. (își ascunde fața în mâini.) Mi-e totuna. Vine cineva. Să schimbăm vorba.

(Intră Irina și Tuzenbah prin sala mare.)

TUZENBAH: Știi, numele meu e alcătuit din trei nume. Mă numesc baron Tuzenbah-Krone-Altschauer, dar sunt rus, ortodox ca și dumneata. Mi-a rămas puțin din firea nemțească. Poate răbdarea și îndărătnicia cu care te plictisesc în fiecare seară, când vin și te conduc acasă!

IRINA: Cât de obosită sunt!

TUZENBAH: Am să vin la poștă în fiecare seară și am să te conduc acasă, zece-douăzeci de ani, cât timp nu mă vei gonî. (îi zărește pe Masa și pe Verșinin. Se îndreaptă spre ei, vesel.) Voi erați? Bună seara.

IRINA: Iată-mă, în sfârșit, acasă! (Către Masa.) Azi a venit la poștă o cucoană care voia să telegrafieze la Saratov. Voia să-și vestească fratele că-l murise fiul și nu-și putea aminti adresa. Până la urmă a trimis telegrama fără adresă, la Saratov. Se tânguia într-una și eu am fost rea cu ea, fără nici un motiv. I-am spus: „N-am timp”. M-am purtat prosteste cu ea. Azi vin mascații la noi?

MASA: Da.

IRINA (se așază în fotoliu): O să modihnesc o clipă. Sunt obosită!

TUZENBAH (surâzând): Când te întorci de la slujbă, ești ca o fetiță oropsită.

(Pauză.)

IRINA: Am obosit. Nu-mi place slujba la poștă. Nu-mi place.

MASA: Ai slăbit. (Fluieră încet.) Ai întinerit. Acum semenii a băiat la față.

TUZENBAH: O schimbă pieptănătura.

IRINA: Trebuie să-mi caut altă slujbă. Asta nu-l pentru mine. Nu găsesc acolo ceea ce am dorit, ceea ce am visat. E o muncă fără poezie. Lipsită de idei. (Bate cineva în podea.) E doctorul. (Către Tuzenbah.) Dragul meu, răspun-de-l. Eu nu sunt în stare, sunt istovită. (Tuzenbah răspunde, bătând în podea.)

IRINA: O să apară îndată. Ar trebui să luăm măsuri. Doctorul a fost ieri cu Andrei la club și iar au pierdut. Se spune că Andrei a pierdut la joc două sute de ruble.

MASA (indiferentă): Ce să-l faci?

IRINA: A mai pierdut acum două săptămâni. ca și în decembrie. Ce bine ar fi să piardă mai repede tot! Poate că atunci am pleca din orașul ăsta. Doamne, Dumnezeu! Visez Moscova în fiecare noapte! Parcă aș fi nebună! (Râde.) Abia în iunie o să plecăm. Dar până atunci au mai rămas. Februarie, martie, april/e și mai. Aproape jumătate de an./

MASA: Natașa n-ar trebui să afle că a pierdut.

IRINA: Cred că puțin îi pasă.

(Prin sala mare intră Cebulikin, încă somnoros după siesta de după-amiază. După ce își piaptână barba, se așază și scoate din buzunar ziarul.)

MASA: Ia te uită. A sosit! Și-a plătit chiria? IRINA (râde): Da de unde! N-a plătit-o de opt luni. A uitat, pesemne.

MASA (râde): Ia priviți ce grav stă!

(Rid cu toții. Pauză.)

IRINA: De ce nu spui ceva, Alexandr Ignatievici?

VERȘININ: Știu și eu? Tare aș bea un ceai! Mi-aș da jumătate din viață pentru un pahar cu ceai! De azi dimineață n-am pus nimic în gură.

CEBUTÂKIN: Irina Sergheevna!

IRINA: Ce poțesteți?

CEBUTÂKIN: Vino aici, te rog. Venez ici. (Irina se duce și se așază Ungă el, la masă.) Nu pot fără dumneata. (Irina ia cărțile de joc și începe o pasiență.)

VERȘININ: Ce să-l faci! Văd că nu ne mai aduce ceaiul. Să facem și noi atunci puțină filosofie.

TUZENBAH: Prea bine! Despre ce să vorbim?

VERȘININ: Despre ce? Hai să visăm. Bunăoară. la viața de peste două-trei sute de ani!

TUZENBAH: Ce crezi? O să zboare lumea cu aerostatele Hainele își vor schimba croiala. Se va descoperi poate un al șasele simț, care se va fi dezvoltat.] Viața, însă, va rămâne aceeași! Grea, plină de taine și fericire. Chiar peste o mie de ani, omul tot la fel o să se tânguiască, zicând: „Vai, ce grea e viața!” Și tot așa, ca și acum, o să se teamă de moarte și n-o să vrea să moară.

VERȘININ (stă pe gânduri): Cum să-ți spun?

— Mie mi se pare că totul va trebui să se schimbe încetul cu încetul și că a și început să se schimbe chiar sub ochii noștri. Peste două-trei sute sau o mie de ani. Căci anii nu înseamnă mai nimic. O să înceapă o viață fericită, o viață nouă! Noi nu vom avea parte de ea, firește; însă pentru ea trăim astăzi, ne trudim și suferim. Noi o înfăptuim. Și ăsta e sensul existenței noastre și chiar am putea spune, fericirea noastră.

(Masa râde încet.)

TUZENBAH: Ce-l cu dumneata?

MASA: Nici eu nu știu! De azi dimineață îmi vine într-una să rid.

VERȘININ: Mi-am terminat studiile în același Loc cu dumneata. Dar n-am urmat Academia militară. Citesc mult, însă nu știu să-mi aleg cărțile. Poate nu citesc ceea ce ar trebui. Cu toate astea, cu cât trăiesc mai mult, cu atât simt în mine anai aprigă setea de a cunoaște. Încărunțesc, sunt aproape bătrân și știu atât de puțin, atât de puțin! Totuși, mi separe că știu bine ceea ce este esențial și adevărat. Câteaș vrea să vă dovedesc că fericirea nu-l pentru noi, că nu trebuie să fie și nici nu va fi. Noi trebuie să muncim, să muncim mereu.

Fericirea? Fericirea e hărăzită urmașilor noștri îndepărtați.

{Pauză.) Dacă nu mie, cel puțin urmașilor urmașilor mei.

(În sala mare apar Fedotik și Rode, care se așază și cântă Încet, acompaniindu-se la chitară.)

TUZENBAH: După dumneata, nici jă visăm la fericire șn-avem voie. Dar dacă eu mă simt fericit!

VERȘININ: Nu-l așa.

TUZENBAH (dă din mâini, râzând): Se vede că nu ne putem înțelege! Nu știu însă cum aş face să te conving. (Masa râde încet.)

TUZENBAH (amenințînd-o cu degetul): Rr (Către Verșinin.) Nici peste două-trei sute de ani, ba nici peste un milion de ani, viața nu se va schimba cu o iotă! Ea rămâne aceeași, urmîndu-și legile ei proprii, pe care noi nu le putem pătrunde și pe care nu le vom cunoaște niciodată. Păsările călătoare, cocorii, de pildă, își urmează, neobosite, zborul! Oricare ar fi gândurile ce le frământă mintea meschine sau mărețe își vor continua mereu zborul, fără să știe încotro și de ce. Ei zboară și vor continua să zboare în ciuda filozofilor ce s-ar putea ivi printre ei. Aceștia vor putea să filosofeze în liniște, numai să nu tulbure zborul celorlalți.

MASA: Bine, dar pentru ce?

TUZENBAH: Pentru ce? Uite, afară ninge. Pentru ce?

(Pauză.)

MASA: Mie, însă, mi se pare că tot omul trebuie să aibă o credință sau cel puțin să o caute. Altfel, existența lui e deșartă, deșartă. Să trăiești și să nu știi de ce zboară cocorii? De ce se nasc copiii? De ce sunt stele pe cer? Ori știi de ce trăiești, ori toate pe lume sunt fleacuri. Nimicuri. ^1 (Pauză.)

Ș: Și totuși, ce păcat că s-a dus tinerețea! MASA: Gogol spunea: „Plicticos lucru să trăiești pe lume, domnilor!”

TUZENBAH: Și eu am să spun: „Greu lucru să se înțeleagă cineva cu dumneavoastră, domnilor!” Mai lăsați-o.

CEBUTIKIN (citește din ziar): Balzac s-a cununat la Ber-dicev. (Irina cântă încet.) Asta trebuie să mi-o însemn în carnet. (Scrie.) Balzac s-a cununat la Berdicev. (Citește mai departe ziarul.)

IRINA (făcând pasiența, tîngîndurată): Balzac s-a cununat la Berdicev.

TUZENBAH: Zarurile au fost aruncate! Știi, Măria Ser-gheevna, îmi dau demisia!

MASA: Am auzit. Nu văd nimic bun în asta. Nu-mi plac civilii.

TUZENBAH: E totuna! (Se ridică.) Nu prea sunt eu chipeș! Vezi, dar, că nu fac de militar! Dar parcă nu-l totuna? Am de gând să muncesc. Vreau cel puțin o dată în viața mea să muncesc atît, încât să vin seara istovit acasă, să mă trîntesc pe pat și să adorm numaidecât. (Trece în sala mare.) Cred că muncitorii dorm bine noaptea!

FEDOTIK (către Irina): Venind aci pe strada Moskov-skaia, am intrat în prăvălia lui Pâjikov și ți-am cumpărat niște creioane colorate și briceagul ăsta.

IRINA: Firește! Voi toți mă considerați încă o fetiță. Dar eu am crescut! (Ia creioanele și briceagul, cu vădită bucurie.) Ce drăguțesunt!

FEDOTIK: Pentru mine am cumpărat un briceag mai mare. Ia uitați-vă! O lamă, încă una, și-a treia. Asta e pentru scobit în urechi; uite și o forfecuță și o pilă de unghii.

RODE (tare): Doctore, câți ani ai?

CEBUTĂKIN: Eu? Treizeci și doi.

(Râs general.)

FEDOTIK: Hai să vă arăt o pasiență nouă. (Așază cărțile.) (Jupâneasa intră cu samovarul, Anfisa rămâne pe Ungă el. După un timp intră Nalașa și se învârteste și ea. În jurul mesei, apoi intră Solionâi, care salută lumea și ia loc la masă.)

VERȘININ: Ce vreme urâtă e afară! Ce vânt! MASA: Da, m-am săturat de atîta iarnă. Am și uitat cum e vara.

IRINA: Mi se pare că iese răbdarea. Să știi că plecăm la Moscova.

FEDOTIK: Ba nu iese de loc. Ia te uită cum a închis «ptul acela pe doi de pică. (Râde.) Asta înseamnă că nu plecați la Moscova!

CEBUTIKIN (citește din ziar): Tsitsicar. Acolo-l molimă. Bântuie vărsatul negru!

ANFISA (vinespre Masa): Masa, măicuță, pofteste lumea la ceai! (Către Verșinin.) Poftiți la ceai, înălțimea voastră. Iertați-mă, tătucule, v-am uitat numele.

MASA: Adu-l aci, doiculiță, nu mă mai duc acolo!

IRINA: Doiculiță!

ANFISA: Iacă, vin îndată!

NATAȘA (către Solionai): Șlu, prunc; i ăștia înțeleg foarte bine tot! Mai deunăzi îmi spun: „Bună ziua, Bobik, bună ziua, drăguțule!” Să fi văzut numai cum m-a privit! Să nu crezi că vorbesc așa pentru că-l sunt mamă, te rog să mă crezi! Bobik însă este un copil excepțional!

SOLIONII: Dacă copilul ăsta era al meu, îl puneam în tigaie și-l mâncam fript. (Își ia paharul de ceai și trece în salon, așezându-se într-un colț.)

NATAȘA (ascunzându-și fața în mâini): Vai, ce om brutal și prost crescut!

MASA: Fericit cel ce nu vede dacă acum e iarnă sau vară. Cred că dacă aș fi fost la Moscova, nu m-aș fi sinchisit de timp! Yi VERȘININ/fMai deunăzi citeam niște memorii scrise de -un ministru francez la închisoare. A fost osândit pentru afacerea Panama. Nu vă puteți închipui cu ce încântare și însuflețire vorbea de păsările pe care le vedea prin gratiile ferestrei, despre păsările pe care nu le observase niciodată atâta vreme cât fusese ministru. Firește că acum, după ce și-a recăpătat libertatea, nu le mai bagă în seamă ca înainte. La fel se va întâmpla și cu dumneata. Când vei tocui la Moscova, n-o să ți se mai pară minunată, ca acum. Fericirea nu există pentru noi și n-o atingem niciodată, o dorim numai.

TuziKNisAH (ia de pe masă o cutie de bomboane): DST unde sunt bomboanele?

IRINA: Le-a mâncat Solionai.

TUZNBAH: Cum? Pe toate? ANFISA (servind ceaiul): Domnule, aveți o scrisoare!

VERȘININ: Eu! (Ia scrisoarea.) E de la fiica mea. (Citește.) Da. Firește! Măria Sergheevna, nu te supăra. O să plec pe neobservate. Nici ceaiul nu-l pot bea. (Se ridică^ tulburat.) Veșnica poveste.

MASA: Ce s-a întâmplat? Nu se poate spune?

VERȘININ (vorbește încet): Iar s-a otrăvit soția mea! Sunt nevoit să plec. Voi trece fără să fiu observat. Ce neplăcute sunt toate astea! (Sărută mâna Masei.) Draga mea, buna mea. Frumoasa mea. O s-o iau încetișor pe-aici. (Pleacă.)

ANFISA: Dar unde se duce? Tocmai acum când am servit ceaiul! Ce om ciudat!

MAȘA (supărată): Vezi-ți de treabă! Nu dai omului pace niciodată! (Cu ceașca de ceai în mână se îndreaptă spre masă.) M-ai plictisit, bătrâno.

ANFISA: Nu te mai supăra, măicuță!

ANDREI (din culise): Anfisa!

ANFISA (îngână): „Anfisa”. Stă coala și. (Iese.)

MASA (în sala mare, Ungă masă; supărată): Faceți-mi loc și mie la masă! (Răvășește cărțile așezate pentru răbdare.) De ce v-ați așezat aici, cu cărțile astea? Beți ceaiul acum!

IRINA: Ce răutăcioasă ești, Masa!

MASA: Foarte bine! Dacă sunt rea, să nu mai vorbești cu mine. Să mă lăsați în pace!

CEBUTĂKIN (râzând): Auzi dumneata! S-o lăsăm în pace!:

MASA: Ai șaiszeci de ani, dar bolborosești întotdeauna dracu știe ce năzbâtii. Pare că ai fi copil!

NATAȘA (oftând): Masa, draga mea, nu-l frumos să folosești în conversație astfel de expresii! Drept să-ți spun, frumoasă cum ești și făcând parte dintr-o lume aleasă, ai putea fi fermecătoare dacă n-ai folosi aceste cuvinte nepotrivite. Je vous prie, pardonnez-moi, Mărie, mais vous avez des manières un peu grossières.1

TUZENBAH (stăpânindu-se cu greu să nu izbucnească în râs): V-aș ruga. Să-mi dați. Să-mi dați. Mi se pare că acolo este coniac.

NATAȘA: (II paraât que mon Bobik deja ne dortpas2, s-a deșteptat. Azi e bolnav, mititelul. Mă iertați. Mă duc să văd ce face. (Pleacă.) 1 Te rog și mă ierți, Măria, dar ai maniere cam grosolane. (Fr.) • Se pare ca Bobik al meu nu mai doarme. (Fr.)

IRINA: Unde s-a dus Alexandr Ignatievici?

MASA: Acasă. Iar are un bucluc cu nevastă-sa.

TUZENBAH (se îndreaptă spre Solionai cu sticla de coniac în mână): Stai mereu îngândurat și singurel și nu pot pricepe la ce te gândești! Hai să ne împăcăm! Să bem un păhărel cu coniac! (Beau.) Fără îndoială că va trebui să cânt toată noaptea la pian tot felul de fleacuri. Ce să-l faci?

SOLIONII: Nu înțeleg de ce vrei să ne împăcăm? Eu nu m-am certat cu dumneata.

TUZENBAH: Nu știu de ce, dar stămești în mine un simță-mănt ciudat, ca și cum ar fi întotdeauna o neînțelegere între noi. Trebuie să recunosc că ai un caracter destul de straniu.

SOLIONII (declamă): „Sunt ciudat, dar cine nu-l astfel? Deci nu te supăra, Aleko.”

TUZENBAH: Dar ce caută aici Aleko? ^ (Pauză.)

SOLIONII: Vezi. de câte ori sunt singur cu cineva, merge, sunt ca toți oamenii. În lume însă sunt plicticos, sfios. Spun numai prostii. Și totuși, sunt mai de treabă și mai cinstit decât mulți, mulți alții. Și o pot dovedi.

TUZENBAH: De multe ori mă supăr pe dumneata. Veșnic te legi de mine când suntem împreună în lume! Și totuși, mi-ești simpatic, nu știu de ce. Azi mă îmbăt. Fie ce-o fi! Să bem!

SOLIONII: Sa bem! (Beau.) N-am nimic împotriva du-mitale, baroane și nici n-am avut vreodată. Dar am caracterul lui Lermontov. (încet.) Și se spune că semăn puțin cu el. (Scoate sticluța cu parfum din buzunar și își dă pe mlini.)

TUZENBAH: Să știi că demisionez. Ajunge! De cinci ani de când mă tot gândesc și răsgândesc. În sfârșit, m-am hotărât! Am de gând să muncesc.

SOLIONII (declamă): „O, nu te supăra, Aleko! Ci uită ale tale visuri!” (În timp ce stau de vorbă, apare Andrei; are o carte în mână, trece încet și se așază lângă luminare.)

TUZENBAH: Da! Am să muncesc!

CEBUTIKIN (vine în salon cu Irina): Firește că și mânca-rea era caucaziană. Ciorbă cu ceapă și al doilea fel cehartma; asta în loc de friptură.

SOLIONII: Ceremșa nu-l friptură. E o legumă. Seamănă, cu ceapa.

CEBUTĂKIN: Ba s-avem iertare, îngerașule. Cehartma nu e ceapă, ci friptură de berbec.

SOLIONII: Și eu îți spun că ceremșa e ceapă. CEBUTĂKIN: La urma urmei, de ce m-aș certa cu dumneata, care n-ai fost niciodată în Caucaz și n-ai mâncat cehartma? SOLIONII: N-am mâncat, pentru că nu pot suferi mâncarea asta. Miroase a usturoi.

ANDREI (rugător): Vă rog, domnilor, încetați! TUZENBAH: Când vin mascații?

IRINA: Au făgăduit să vină pe la ora nouă. Vor sosi în, curând.

TUZENPAH (îl îmbrățișează pe Andrei și cântă): Măi pridvoare, pridvoraș Pridvorașul meu cel nou. ANDREI (joacă și cântă mai departe):

Măi pridvoare, pridvoraș, Pridvorașul meu cel nou. CEBUTIKIN (tot așa joacă și cântă):

Măi pridvoare, pridvoraș, Meșterit din paltinaș.

(Toată lumea râde.)

TUZENBAH (sărutându-l pe Andrei): Mai dă-o naibii de treabă! Hai să bem, Andriușa. Hai să bem și să ne tutuim! Să știi, Andriușa, că plec cu tine la Moscova, la universitate?!

SOLIONII: La care? Moscova are două universități.

ANDREI: Moscova n-are decât o singură universitate.

SOLIONII: Și eu vă spun că are două.

ANDREI: Poate să aibă și trei! Cu-atât mai bine.

SOLIONII: Moscova are două universități! (Toată lumea protestează zgomotos, strigând: Șt. Șt.) Vă spun că Moscova are două universități: cea veche și cea nouă. Dacă nu vreți să mă ascultați și vă supăra vorbele mele, pot să și tac, ba mă pot duce și în altă cameră. (Iese pe una din uși.)

TUZENBAH: Bravo! Bravo! (Râde.) Domnilor, vă rog să începem. Eu o să cânt la pian. Caraghios mai e și Solionai ăsta. (Se așază la pian și începe un vals.)

MASA (dansând singură): Baronul a băut! Baronul s-a îmbătat! S-a îmbătat!

(Intră Natașa. J.

NATAȘA (către Cebutâkin): Ivan Romanici! (îispune ceea lui Cebutikân, apoi pleacă, călcând cu grijă. Cebutâkin se duce la Tuzenbah, îi pune mina pe umăr și li șoptește ceva la ureche.)

IRINA: Ce s-a întâmplat?

CEBUTÂKIN: E timpul să plecăm. Rămâneți sănătoase!

TUZENBAH: Noapte bună. Trebuie să plecăm!

IRINA: Dar ce mai e și asta? Nu știți că vin mascații?

ANDREI (foarte încurcat): Să vedeți. Mascații nu mai vin. Știi, Irina dragă. Natașa a spus că Bobik nu se simte bine și de aceea. Dar la urma urmei. Habar n-am ce se petrece și nici nu-mi pasă!

IRINA (dlnd din umeri): Auzi, mă rog! Bobik nu se simte bine! T.

MASA: Asta să ne fie toată paguba! Ce să-l faci? Când te dă afară, trebuie să pleci! (Către Irina.) Nu Bobik e bolnav. Ea este. Uite-aici. (Arată cu degetul la cap.) Mahalagioaică! Asta-l!

(Andrei intră în camera lui prin ușa din dreapta, Cebutâkin îl urmează. În sala mare toată lumea își ia rămas bun.)

FEDOTIK: Ce rău îmi pare! Eram atât de sigur că voi petrece bine astă-seară! Dar ce să-l faci? Dacă-l copilașul bolnav. N-avem încotro. Măine o să-l aduc jucării.

RODE (tare): Când te gândești că m-am culcat dinadins după masă ca să pot dansa mai bine toată noaptea! E abia ora nouă!

MASA: Hai să ieșim în stradă. Continuăm acolo conversația! Găsim noi ce să facem!

(Se aude din vestibul cum își iau rămas bun, apoi risul vesel al lui Tuzenbah. Au plecat cu toții. Anfișași jupâneasa string masa, sting luminile. Din culise se aude cântul doicii care adoarme copilul. Andrei iese încet din camera lui, îmbrăcat în palton, cu pălărie, urmat de Cebutâkin.)

CEBUTÂKIN: N-am mai apucat să mă însor. Viața a trecut ca un fulger. Și apoi, o iubeam nebunește pe maică-ta. Și ea era măritată.

•

ANDREI: Nu-l bine să te căsătorești! E plicticos!

CEBUTÂKIN: JBă știi că ai dreptate! Dar singurătatea? Oricât ai filosofa, singurătatea e ceva înspăimântător, dragul meu! Și totuși, la urma urmei, poate că-l totuna! J.

ANDREI: Să plecăm mai repede!

CEBUTÂKIN: De ce să ne grăbim? Avem tot timpul! " "-

ANDREI: Mă tem să nu mă oprească nevastă-mea.

CEBUTÂKIN: Aha!

ANDREI: În seara asta n-am să joc. O să privesc numai. Nu prea mă simt bine. Ia spune, Ivan Romanici, ce să fac? Respir atât de greu.

CEBUTĂKIN: De ce mă întrebi? Am uitat tot, dragul meu. Nu mai știu.

ANDREI: Să 'ieșim prin bucătărie!

(Se aude soneria, apoi voci și râsete. Cei doi ies.)

IRINA (intră): Ce este?

ANFISA (în șoaptă): Au venit mascații.

(Sună din nou.) IRINA: Spune-le, doică, că nu-l nimeni acasă. Să ne ierte.

(Anfisa pleacă. Irina se plimbă, îngândurată, prin cameră; este tulburată. Intră Solionai.)

SOLIONII (nedumerit): Nu-l nimeni? Dar unde s-au dus cu toții?

IRINA: Au plecat acasă.

SOLIONII: Ciudat! Și dumneata ești singură aici?

IRINA: Singură. (Pauză.) La revedere!

SOLIONII: M-am purtat adineauri fără tact. Dar dumneata nu ești ca toți ceilalți. Ai un suflet mare și curat. Dumneata știi să înțelegi adevărul. Numai dumneata mă poți înțelege. Te iubesc nespus de mult, te iubesc din toată inima!

IRINA: Te rog să pleci! Bună seara!

SOLIONII: Nu pot trăi fără dumneata! (Mergând după ea.) Bucuria mea! (Cu lacrimi în ochi.) Fericirea mea! Ce-ochi luminoși, adinei și plini de vrajă! Până acum n-am întâlnit la nici o femeie ochi ca ai dumitale!

IRINA (rece): Te rog să încetezi, Vasili Vasilici! 11 Cehov Teatru.

SOLIONII: E prima oară că-ți vorbesc de dragostea mea. Mi se pare că nu mai sunt pe pământ, ci pe altă planetă! (Se freacă pe frunte.) Dar n-are nici un rost. Dragoste cu sila nu se poate. Firește! Nu voi îngădui însă niciodată ca altul să fie fericit în locul meu. Jur pe tot ce am mai sfânt că voi uide pe oricare rival. O, minunea mea!

(Natașa trece ținând o luminare în mână.)

NATAȘA (deschide ușa, privind în odăi. Numai pe aceea care dă în camera lui Andrei n-o deschide): Aici e Andrei. Să-l lăsăm să citească. Iartă-mă, Vasili Vasilici. Nu știam că ești aici. Nu sunt îmbrăcată.

SOLIONII: Mi-e totuna. La revedere! (Pleacă.)

NATAȘA: Fetițo dragă, pari foarte obosită! (O sărută.) Ar fi bine să te culci mai devreme azi.

IRINA: Bobik doarme?

NATAȘA: Da, dar cam agitat. Apropo, draguță, voiam să-ți spun ceva. Vezi, așa se întâmplă mai întotdeauna, ba eu cu treaba, ba tu nu ești acasă. Știi, odaia lui Bobik mi se pare cam umedă și rece. A ta ar fi tocmai bună pentru copil. Scumpa mea, ce-ar fi dacă te-ai muta deocamdată la Olia?

IRINA (nu înțelege): Unde?

(Se aude o troică cu clopoței care se oprește în fața casei.)

NATAȘA: O să stai deocamdată cu Olia într-o odaie și pe Bobik îl mut la tine. E atât de drăgălaș, mititelul! Azi îi spuneam: „Bobik, tu ești al meu, al meu!” Și să fi văzut cum mă privea cu ochișorii lui. (Se aude soneria.) Trebuie să fie Olga. Ce târziu vine!

(Intră jupâneasa, care șoptește ceva la urechea Natașei.)

NATAȘA: Protopopov? Ce om caraghios! A venit să mă poftască la o plimbare cu troica. (Râde.) Ce curioși mai sunt și bărbaii ăștia! (Soneria.) Cine-o fi venit? Mă duc să mă plimb un sfert de oră. (Către jupâneasa.) Spune-l că vin numaidecât. (Soneria.) Iar sună. Probabil

că-l Olga. (Pleacă.) t (Jupâneasa iese în fugă, Irina stă jos. Inginduraiă, Intră Kulâghin, apoi Olga și după ei, Verșinin.)

KULÂGHIN: Dar ce-l asta? Era vorba să fie o serată!

VERȘININ: Ce ciudat! Am plecat de-acum o jumătate de oră și așteptam să vină mascații.

IRINA: Au plecat cu toții.

KULIGHIN: Și Masa a plecat? Dar unde s-a dus? De ce așteaptă Protopopov afară în troică? Pe cine așteaptă?

IRINA: Vă rog să nu mă mai întrebați atâta. Sunt foarte obosită.

KULÂGHIN: Iar faci nazuri!

OLGA: Consiliul s-a terminat abia acum. Ce ostenită sunt! Directoarea e bolnavă și eu o înlocuiesc. Vai cum mă doare capul! (Se așază.) Andrei a pierdut ieri două sute de ruble. Tot orașul vorbește.

KULIGHIN: Și pe mine m-a obosit consiliul de azi! (Stă jos.)

VERȘININ: Soția mea a vrut iar să mă sperie și a încercat să se otrăvească. Totul s-a sfârșit însă cu bine! Acum sunt mulțumit! Pot să mă odihnesc. Ce păcat că trebuie să plecăm! Vă urez toate cele bune. Feodor Ilici, să plecăm undeva împreună. Nu mă pot întoarce acasă. Mi-e cu neputință. Să mergem.

KULIGHIN: Sunt obosit. Nu merg! (Se ridică.) Sunt obosit. Nevastă-mea a plecat acasă?

IRINA: Cred că da.

KULÂGHIN (sărută mâna Irinei): La revedere. Mâine și poimâine mă odihnesc. Toate cele bune! (Plecând.) Cu ce plăcere aș bea un ceai! Mă pregăteam să petrec seara într-o societate plăcută și. O, fallacem hominum spes! 1. Acuzativ cu exclamație.

VERȘININ: Atunci sunt nevoit să mă duc singur. (Pleacă, fluierând, după Kulâghin.)

OLGA: Mă doare capul. Capul. Andrei a pierdut la cărți. Tot orașul vorbește. Mă duc să mă culc. (Plecând.) Mâine sunt liberă. Ce fericire, Doamne! Mâine liberă și poimâine la fel. Mă doare capul, capul. (Pleacă.)

IRINA (singură): Au plecat cu toții! Nu mai e nimeni!

(Din stradă se aude o armonică, iar dintr-o odaie, cântecul doicii.) 10, deșartă speranța omenească. (Lat.)

II*

I.

NAT AȘA (îmbrăcată în șubă, cu căciulița, trece prin sala mare. După ea vine Jupâneasa): Mă întorc peste o jumătate de oră! Mă duc să mă plimb puțin. (Pleacă.)

IRINA (rămasă singură, cu tristețe): La Moscova, La Moscova! La Moscova!

Cortina.

ACTUL AL TREILEA.

Camera Olgăi și a Irinei. La dreapta și la stânga, paturile care au în față paravane. E ora trei noaptea. Din depărtare se aud clopote de alarmă. B un incendiu mare în oraș. Lumea din casă nu s-a culcat. Pe canapea stă întinsă Masa îmbrăcată ca de obicei într-o rochie neagră. Intră Olga, urmată de Anfisa.

ANFISA: S-au adunat cu toții jos, sub scară. Le-am spus: „Poftiți sus, vă rog, nu se poate să stați aici”. Dar ei au început să se tânguie și să jelească. Spuneau: „Nu știm unde e tata. Vai, ferească sfântulsănu fi pierit în flăcări!” Auzi vorbă! Mai sunt și alții în curte. Tot dezbrăcați.

OLGA (scoate niște rochii din dulap): Ia, doiculiță. Uite, rochia asta cenușie. Și asta. Mai ia și bluza. Și fusta. Ce nenorocire, Doamne, Dumnezeule! Se spune că ulicioara Kirsanovski a ars de la un cap la altul! Mai ia și asta și asta. (Aruncă toate rochiile în brațele doicii.) Și lui

Verșinin era să-l ardă casa! S-au speriat și ei, sărmanii! Spune-le să doarmă la noi în noaptea asta. Nu trebuie să-l lăsăm să plece. Sărmanul Fedotik! I-a ars tot ce avea, nimic nu i-a rămas!

ANFISA: Oliuška, eu n-am putere să le duc toate. Să chemăm pe Ferapont.

OLGA (sună): Degeaba sun acum! (Strigă spre ușă.) Cine-l pe-acolo. Să vină încoace! (Prin ușa pe care a deschis-o se zăresc, pe fereastră, luminile pârjolului. Se aude cum prin fața casei trec pompierii.) Ce grozăvie! De s-ar isprăvi odată!

(Intră Ferapont.) j.

OLGA: Ia toate astea și du-le jos. Sub scară o să le gă~ șesti pa domnișoarele Kolotilin. Să le dai rochiile astea.

— Uite și astea.

FERAPONT: Am înțeles. Și Moscova a ars în 1812. Doamne, Dumnezeu nostru, până și franțujii se minunau!

OLGA: Du-te! Du-tef.

FERAPONT: Am înțeles. (Pleacă.)

OLGA: Doică dragă, să le dai tot. Nu ne trebuie nimic. Dă-le tot, doiculiță. Abia mă mai țin picioarele. Sunt obosită! Pe Verșinini nu se poate să-l lăsăm să se ducă acasă. pe fete le culcăm în salon. Iar Alexandr Ignatievici va dormi jos, la baron. Fedotik să se culce tot acolo. Sau să-l facem loc în sala mare.» Doctorul s-a-mbătat parcă-n-tradins! E beat mort! Nu putem culca pe nimeni la el. Pe soția lui Verșinin o s-o culcăm tot în salon.

ANFISA (obosită): Oliuška, suflețelul meu, nu mă goni. Nu mă goni!

OLGA: Nu mai vorbi prostii, doiculiță! Cine te gonește?

ANFISA (își cuibărește capul la pieptul Olgăi): Draga mea, inimioara mea. Eu fac treabă. Muncesc. În curând însă n-0~ să mai pot. Din pricina bătrâneții! Și atunci or spune: Pleacă! Dar unde să mă duc? Încotro? Am peste optzeci de ani. Am împlinit optzeci și unu.

OLGA: Lasă, doiculiță. Stai jos. Ai obosit, sărăcuța deține! (O așază pescaun.) Să te odihnești, buna mea doică! Ce palidă ești la față!

(Intra Natașa.)

NATAȘA: Toată lumea spune că trebuie organizat un comitet de ajutorare pentru sinistrați! Ideea e minunată! Săracii trebuie ajutați cât mai grabnic. Asta e doar îndatorirea celor bogați! Bobik și Sofocika dorm de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Ce multă lume e la noi în casă. Unde te duci, dai peste ei. In oraș bântuie gripa. Mi-e teamă să nu se molipsească copiii.

OLGA (fără să-l dea ascultare): Din odaia asta nu se vede focul. Aci e liniște.

NATAȘA: Da. Mi se pare că mi s-a stricat coafura. (Se uită în oglindă.) Se spune că m-am îngrășat. Nu-l adevărat! Nici un pic. Masa a adormit! E tare ostenită, sărăcuța! (Către Anfisa, rece.) Nu-ți dau voie să stai jos în fața mea! Scoa-lă-te! Pleacă de aici! (Anfisa pleacă.) Nu înțeleg de ce o mai ții pe bătrâna asta!

OLGA (buiăcită): Iartă-mă, dar nu înțeleg nici eu.

NATAȘA: N-are ce căuta aici. E de la țară și să stea acolo. Ce sunt mofturile astea? Mie îmi place ordinea în casă! N-am nevoie de oameni de prisos! (O mângâie pe Olga pe obraz.) Vai, ce obosită ești! Directoarea noastră e obosită! Când se va face mare Sofocika și va merge la liceu, o să-mi fie frică de tine.

OLGA: N-am să fiu directoare!

NATAȘA: Ba o să fii aleasă! E lucru hotărât!

OLGA: N-o să primesc. De altfel, nici nu pot. E peste puterile mele! (Bea un pahar cu apă.) Te-ai purtat adineauri îngrozitor cu doica! Iartă-mă, dar nu pot trece peste lucrurile astea. Mi s-a făcut rău când am auzit!

NATAȘA (cu vioiciune): Iartă-mă, Olia, iartă-mă. N-am vrut să te supăr.

(Misa se ridică, își ia perna și pleacă supărată.)

OLGA: Trebuie să înțelegi, draga mea. Am primit o creștere care ți se pare curioasă, dar nu pot suferi una ca asta. Ieșirile de acest fel mă doboară, mă îmbolnăvesc, îmi iau orice curaj.

NATAȘA: Iartă-mă, iartă-mă! (O sărută.)

OLGA: Orice grosolănie, chiar numai un cuvânt răstit mă fac să sufăr.

NATAȘA: E adevărat că mi se întâmplă adesea să vorbesc cum nu se cade. Dar de ce să nu înțelegi și tu, draga mea, că poate foarte bine să stea și la țară!

OLGA: E de treizeci de ani în casa noastră!

NATAȘA: Foarte bine! Dar acum nu mai e în stare să muncească! Văd că nu ne prea înțelegem! Sau nu vrei să mă înțelegi. Nu mai poate munci! Toată ziua nu face decât să doarmă sau să stea!

OLGA: Las-o să stea!

NATAȘA (mirată): Dar cum se poatesăstea? E doar servitoare! (Cu o voce plângărească.) Nu te înțeleg de loc, Olia! Am doică la copil, nursă; avem jupâneasă, bucătăreasă! Ce ne mai trebuie și bătrâna asta? De ce?

(De departe se aud clopotele de alarmă.)

OLGA: Noaptea asta m-a îmbătrânit cu zece ani! NATAȘA: Olia, să ne înțelegem o dată pentru totdeauna! Tu ești la liceu, iar eu încasă. Tu cu învățătura. Eucugospodăria. Când vorbesc de slugi, știi eu ce spun! Măine să n-o mai prind aci pe hoața asta bătrână, pe pomanagioaica asta! (Dă din picior.) Pe zgriptoroaica asta bătrână! Să nu cumva să mă scoateți din sărite! Să nu mă contraziceți! (Își dă singură seama că a mers prea departe.) O să ne certăm în-tr-una dacă n-o să te muți de-aci, jos la parter! E îngrozitor!

(Intră Kulâghin.)

KULIGHIN: Unde e Masa? E timpul să plecăm și noi acasă. Se spune că s-a potolit focul. (Se întinde.) A ars numai un cartier. La început bătea vântul și se credea că va lua foc tot orașul! (Stă jos.) Am obosiți Scumpa mea Olga. Mă gândesc adesea că dacă nu era Masa pe lume, m-aș fi căsătorit cu tine. Ești atâtde bună. Sunt istovit. (Ascultă încordat.)

OLGA: Ce e?

KULÂGHIN: Doctorul bea într-una. Parc-o face înadins! E beat turtă! (Se ridică.) Mi se pare că vine încoace. Ai auzit? Da. Da, vine aci. (Rlde.) Vezi ce face. Mă ascund. (Se duce și se ascunde în colț după dulap.) Ce bandit!

OLGA: De doi ani n-a mai băut. Și acuma, uite-așa ne-tam-nesam s-a îmbătat! (Se retrage cu Natașa în fundul odăii.) (Cebutikin intră, trece prin odaie fără să se clatine, ca un om treaz, se oprește, se uită jur-împrejur, apoi se duce la lavabou și începe să se spele ve mâini.)}

CEBUTIKIN (mohorât): Dracu să-l ia pe toți! Da. Toți cred că sunt doctor, că știu să lecuiesc tot felul de boli. Eu însă nu știu nimic, am uitat tot. Nu-mi amintesc nimic, nimic. (Olga și Natașa ies fără să fie văzute de Cebutâkin.) Să-l ia dracu pe toți. Miercurea trecută m-au chemat în Zasâpi, la o femeie bolnavă, s-o lecuiesc! Dar femeia a murit. Și eu sunt vinovat! Da, da. Acum douăzeci și cinci de ani mai știam ceva! Acum însă, am uitat tot! Poate că nici nu mai sunt om, poate mă prefac numai. Mă prefac că am brațe, cap, picioare! Poate că nici nu mai sunt și mi se pare numai că umblu. Mănânc, dorm. (Plânge.) O, ce bine ar fi să nu mai exist! (Nu mai plânge; mohorât.) Dracu să mai știe. Acum trezile vorbeau la club. Ziceau: Shakespeare. Voltaire. N-am citit nimic. Nimic! Dar m-am prefăcut că știu de toate. Și alții făceau la fel. Josnicie! Dobitociei Mi-am adus aminte de femeia aceea pe care em lăsat-o să moară miercurea trecută! Mi-am adus aminte de toate. Simțeam o greutate pe suflet! Mi-era silă de mine. M-am dus și m-am îmbătat.

(Intră Irina cu Verșinin și Tuzenbah. Tuzenbah este îmbrăcat în haine civile, noi, elegante.)

IRINA: Să rămânem aici. N-o să intre nimeni.

VERȘININ: Dacă nu erau soldații, ardea tot orașul. Buni băieți! (Își freacă mâinile de plăcere.) Buni băieți! Suflete de aur!

KULIGHIN (se apropie de ei): Cât e ceasul, domnilor?

TUZENBAH: Trei trecute. Începe să se lumineze!

IRINA: S-au adunat cu toții în sala cea mare și nimeni nu pleacă. E și Solionai al vostru cu ei! (Către Cebutâkin.) Doctore! Mai bine te-ai duce să te culci!

CEBUTÂKIN: Nu-l nimic. Vă mulțumesc. (Își piaptana barba.)

KULÂGHIN (râde): S-a ciupit bine Ivan Romanâci. (Îl bate pe umăr.) Bravo! In vino veritas. Spuneau anticii.

TUZENBAH: Toată lumea mă roagă să dau un concert în folosul sinistraților.

IRINA: Da! Dar cu cine?

TUZENBAH: S-ar putea aranja! Măria Sergheevna, după părerea mea, cântă minunat la pian!

KULÂGHIN: Da. Cântă într-adevăr foarte bine!

IRINA: A mai uitat. N-a mai cântat de trei sau patru ani!

TUZENBAH: Aici, în oraș, absolut nimeni nu înțelege muzica. Nimeni. Eu însă mă pricep și vă încredințez că Măria Sergheevna cântă admirabil! Aș zice cu talent chiar!

KULÂGHIN: Să știi că ai dreptate, baroane! O iubesc mult pe Masa. E foarte drăguță!

TUZENBAH: Ce greu trebuie să fie să ai un dar atât de minunat și să nu te înțeleagă nimeni! Nimeni.

KULÂGHIN (oftează): Ehei! Da. Credeți însă că se cade ca Masa să cânte la concert? (Pauză.) Eu nu prea mă pricep. Poate că da. Știți, domnilor, directorul nostru e un om bun, chiar foarte bun și deștept, dar are concepții cam ciudate. Bineînțeles că asta n-ar fi treaba lui, dar Dacă vreți, pot să-l vorbesc. (Cebutâkin ia ceasul de porțelan și-l privește cu încordare.)

VERȘININ: Uitați-vă în ce hal de murdărie sunt! Asta s-a întâmplat acolo, la stingerea focului. (Pauză.) Ieri am auzit în treacăt că e vorba să ne mutăm undeva departe, cu brigada. Unii spun în Polonia. Alții la Cita.

TUZENBAH: Așa-l. Și eu am auzit! În cazul ăsta o să rămână orașul pustiu.

IRINA: Și noi o să plecăm.

CEBUTÂKIN (scapă din mină ceasul, care se sparge în bucăți): Praf s-a făcut!

(Tăcere. Toată lumea e necăjită 'și jenată.)

KULÂGHIN (adunând cioburile de pe jos): Ivan Romanici, Ivan Romanici! Să spargi un lucru atât de scump! O să-ți punem notă rea la purtare!

IRINA: Era ceasul mamei!

CEBUTÂKIN: Se prea poate. al mamei. Într-adevăr! Cine știe! Poate că nici nu l-am spart. Vi se pare numai că e spart, poate ni se pare numai că trăim, dar, de fapt, nici nu existăm. Nimeni nu știe nimic! Nici eu, nici ceilalți! (Îndreptiniu-se spre ușă.) Ce vă uitați așa? Habar n-aveți de nimic! Uite, Natașa, de pildă. Are o aventură cu Pro-topopov. Dar voi nu știți nimic, stați aici, nu vedeți și nu auziți nimic, dar Natașa are o aventură cu Protopopov. (Cântă.) Ehei! O s-o înghițiți voi și p-asta! (Pleacă.)

VERȘININ: Mda! (Râde.) Ce curioase sunt toate astea. (Pauză.) Când a izbucnit focul, am dat repede fuga acasă. Când să mă apropiu, ce văd? Casa neatinsă, nici o primejdie, dar fetițele stăteau în prag, dezbrăcate, părăsite de mama lor. Împrejur, lumea se agita, caii goneau; câinii lătrau. Micuțele de ele, înspăimântate, buimăcite, aveau priviri atât de rugătoare. Mi s-a strâns

inima când le-am văzut chipurile. Doamne, Dumnezeu, m-am gândit, câtă suferință le-o mai fi hărăzită și lor în viață! Le-am luat cu mine și am dat fuga cu ele încoace. Dar mă gândeam mereu la suferințele care le așteaptă. (Se aud clopotele de alarmă; pauză.) Când sosesc aci, dau de nevastă-mea, supărată foc, care mai face și scandal. (Intră Masa cu perna și se așază pe canapea.) Când mi-am văzut fetițele în prag, dezbrăcate, în strada înroșită de văpaia focului, cu vuietul și larma dimprejur, m-am gândit la vremurile de demult. Odinioară, se întâmpla la fel, atunci când năvăleau pe neașteptate vrăjmașii, prădând și pârlolind. Și totuși ce mare deosebire între ce a fost și ce este acum. Sunt încredințat că peste două-trei sute de ani lumea va privi spre vremurile noastre cu groază, cu batjocură. Viața noastră de azi li se va părea greoaie, apăsătoare și stranie. Ce viață frumoasă va fi atunci! (Râde.) Iertați-mă, am început iar să filosofez! Îmi dați voie să continui, dragii mei? Azi am o poftă grozavă să fac pe filosoful. Mă simt inspirat. (Pauză.) Aici, parcă a adormit toată lumea. Și cum vă spuneam, ce viață frumoasă va fi atunci! Închipuiți-vă numai. Acum sunteți numai trei în tot orașul. Dar în generațiile viitoare, numărul celor de-o seamă cu voi va fi mai mare, din ce în ce mai mare. Și va veni vremea când totul se va schimba și se va trăi după cum gândiți voi. Dar și voi veți îmbătrâni. Se va naște o lume nouă, mai bună, din ce în ce mai bună. (Râde.) Nu știu ce am azi. Am o poftă sălbatică de viață, rea este pentru orice vârstă. Avântul ei (Râde.)

MASA: Tram. Tam. Tam.

VERȘININ: Tam. Tam.

MASA: Tra. Ra. Ra.

VERȘININ: Tra. Ta. Ta.

FEDOTIK (intră, ȝopăind): mi-a rămas nimic!

(Cântă.) „Iubi-binefăcător.” (Râde.) Mi-a ars totul.

Totul! Nu (Rid cu toții.)

IRINA: Lasă glumele astea. Ți-a ars tot?

FEDOTIK (râzând): Nu mi-a rămas un fir. Nimic. A ars și chitara și aparatul fotografic.

Au ars și scrisorile. Voiam să-ți dăruiesc un carnet. Și el a ars. (Intră Solionâi.)

IRINA: Nu, nu se poate să intri aci. Te rog pleacă, Vasili Vasilici.

SOLIONII: Dar cum, baronul poate sta și eu nu?

VERȘININ: Are dreptate, trebuie să plecăm și noi. Ce-o mai fi cu incendiul?

SOLIONII: Se spune că s-a mai potolit. Ce ciudat! De ce baronul o fi având voie să stea și eu nu? (Scoate sticluța cu parfum din buzunar și se parfumează.)

VERȘININ (antă iar): Tram. Tam. Tam.

MASA: Tam. Tam.

VERȘININ (rîzînd către Solionli): Haideți în sala mare!

SOLIONII: Prea bine. O vom însemna și pe asta. „Toate acestea mai îndelung le-aș tălmăci, dacă de găște teamă nu mi-ar fi.” (Privindu-l pe Tuzenbah.) Pui. Pui. Pui. (Iese cu Verșinin și Fedotik.)

IRINA: Solonâi ăsta a umplut odaia de fum! (Nedumerita.) Nu cumva a adormit baronul? Nikolai Lvovici! Tre-zește-te!

TUZENBAH (buimac): Vai, ce obosit eram. Fabrica de cărămizi. Să nu credeți că visez. Tot ce spun e adevărat. Plec în curând la fabrica de cărămizi, încep să muncesc. A mai fost vorba despre asta. (Către Irina, cu dragoste.) Ești atât de palidă! Ești fermecătoare, minunată. Am impresia că risipești toată bezna dimprejur cu paloarea dumitale, ca o lumină. Ești tristă. Nu te împaci cu viața. De ce nu vii cu mine? Vino, vin «să muncim împreună!

MASA: Te rog să pleci de aici, Nikolai Lvovici! ^

TUZENBAH (râzând): Erai aci? Nu te vedeam, (li sărută Irinei mina.) La revedere, plec! Acum, când te privesc, mi-aduc aminte cum? Erai de ziua duminică. E mult de atunci, erai veselă, plină de avânt și vorbeai cu înflăcărare despre bucuria de a munci. Pe-atunci mai puteam întrezări o viață fericită. Dar astăzi? (îi sărută mina.) Ai lacrimi în ochi. Culcă-te. se luminează. E aproape ziuă. Dacă mi-ar fi îngăduit să-mi dau viața pentru dumneata!

MASA: Pleacă, Nikolai Lvovici! Te rog.

TUZENBAH: Plec. (Pleacă.)

MASA (culcându-se): Feodor, dormi?

KULÂGHIN: Cum?

MASA: Ai face bine să te duci acasă.

KULÂGHIN: Draga mea Masa! Scumpa mea Masa!

IRINA: Las-o să se odihnească, Fedia. E obosită.

KULÂGHIN: Plec numaidecât. Soția mea scumpă și dragă. Te iubesc, tu ești singura mea dragoste.

MASA (supărată): Amo, amas, amat, amamus, amatis, amant.

KULÂGHIN (râde): Ești într-adevăr extraordinară! De șapte ani sunt căsătorit cu tine și am impresia că ieri ne-am cununat! Pe cuvântul meu, ești o femeie excepțională. Ce mulțumit sunt! Ce mulțumit sunt!

MAȘA: Ce plictisită sunt! Ce plictisită sunt! (Se ridică pe jumătate și vorbește, așezată pe canapea.) Uite, mă rog, e ceva ce nu-mi iese din cap. E revoltător. Îmi stă ca un cui în minte și nu pot să tac. Vorbesc de Andrei. A ipotecat casa la bancă și nevastă-sa a luat toți banii. Casa nu e numai a lui, e și a noastră. Asta trebuie să-o știe, dacă e un om cinstit.

KULÂGHIN: Dar cum îți vine să vorbești așa, Masa? Ce-ai tu nevoie de toate socotelile astea? Bietul Andriuşa e îndatorat până-n gât! Lasă-l în plata Domnului!

MAȘA: Oricum, să știți că e revoltător! (Se culcă iar.)

KULÂGHIN: Slavă Domnului, nu suntem săraci. Eu muncesc la liceu și mai dau și meditații. Sunt om cinstit, fără pretenții. Omnia mea mecum porto, cum s-ar spune.

MAȘA: N-am nevoie de nimic, dar mă revoltă nedreptatea! (Pauză.) Du-te, Feodor.

KULÂGHIN (o sărută): Odihnește-te puțin, ești obosită. Eu stau dincolo și te aștept. Dormi! (Se îndreaptă spre ușă.) Sunt foarte mulțumit, sunt atât de mulțumit! (Pleacă.)

IRINA: E adevărat! Andrei al nostru s-a făcut atât de meschin! Cum a decăzut și a îmbătrânit alături de femeia asta! Altădată se pregătea să devină profesor universitar și ieri se lăuda că a intrat, în sfârșit, în consiliul zemstvei. El, un membru oarecare. Și Protopopov, președinte. Tot orașul cârtește, își bate joc, numai el nu vede, nu știe nimic. Ia uite cum au dat fuga cu toții să ajute la stingerea focului. Numai el stă închis în camera lui, ca și cum nimic nu s-ar întâmpla. Atâta știe și el. Să cânte la vioară. (Nervoasă.) E îngrozitor, îngrozitor! (Izbucnește în plâns.) Nu mai pot! Nu mai pot! Nu mai pot îndura! Nu mai pot! (Intră Olga. Orânduiește lucrurile pe măsuta ei.)

IRINA (plânge cu hohote): Goniți-mă de aici! Dați-mă afară! Nu mai pot!

OLGA (spăimântată): Ce e cu tine, draga mea, ce s-a întâmplat?

IRINA (hohotind): Unde? Unde s-a dus totul? Cum de s-a spulberat? Doamne, Dumnezeu! Am uitat tot, toți! Port cu mine tot ce e al meu. (Lat.)

Totul s-a învălmășit în mintea mea. Nu mai știu cum se spune fereastră în italiană, sau tavan. În fiecare zi uit câte ceva. Și viața trece, vremea nu se mai întoarce. N-o să mai plecăm niciodată la Moscova, niciodată! Acum îmi dau seama că n-o să mai plecăm! OLGA: O, draga mea, draga mea.

IRINA/(încearcă să se stăpnească): Ce nenorocită sunt! Nu pot să muncesc, n-o să mai muncesc. Ajunge, ajunge! Am fost telegrafistă, acum sunt la zemstvă. Urăsc și disprețuiesc tot ce mi se dă să lucrez. Am douăzeci și patru de ani. Muncesc de mult. Parcă mi s-a uscat mintea, am slăbit, m-am slujit, am îmbătrânit și nici o mulțumire sufletească. Vremea trece. Am impresia că mă scufund, că mă depărtez de viața adevărată, frumoasă. Mi se pare că mă prăvălesc în beznă, în prăpastie. Deznădejdea mă sugrumă. Cumde mai trăiesc? Cum de nu m-am sinucis până acum? Nici eu nu știu. &

OLGA: Nu mai plânge, fetița mea, nu mai plânge! Mi se rupe inima!

IRINA: Nu, nu. N-o să mai plâng! Destul. Uite că nu mai plâng! Ajunge, ajunge!

OLGA: Scumpa mea, îți vorbesc acum ca un bun prieten, ca o soră! Ascultă-mă, urmează-mi sfatul! Mărită-te cu baronul! (Irina plânge încet.) Știu că îl prețuiești, că-l știmizezi. E adevărat că nu-l frumos, dar e atât de cumsecade, de curat la suflet! Și apoi nu se căsătorește omul numai din dragoste, ci și ca să îndeplinească o anumită îndatorire. Așa gândesc eu și sunt încredințată că aș putea să mă mărit fără să iubesc! Aș primi orice cerere în căsătorie, dacă omul ar fi cumsecade 1. Chiar dacă ar fi bătrân.

IRINA: km așteptat într-una și am nădăjduit că ne vom muta la Moscova, că voi găsi acolo un om adevărat, un om al visurilor mele, al dorințelor mele. Dar iată că totul e în zadar. În zadar. I.

OLGA (îmbrățișând-o): Surioara mea dragă, scumpa mea surioară. Te înțeleg! Gând și-a dat demisia baronul Nikolai Lvovici și a apărut în haine civile, mi s-a părut atât de urî-țel, încât m-au podidit lacrimile. M-a întrebat: „De ce plângi?” Ce era să-l spun? Și totuși, dacă Dumnezeu îl va ajuta și te va lua de soție, voi fi fericită, căci asta e altceva, cu totul altceva!

(Intră Natașa cu o luminare în mină. Trece prin odaie, de la dreapta spre stînga, fără să spună un cuvânt. J.

MASA (Se așază pe canapeaua pe care era culcată): Asta umblă de parcă ea ar fi dat foc orașului!

OLGA: Ești proastă, Masa. Iartă-mă, te rog, dar tu ești cea mai proastă din familia noastră.

(Pauză.)

MASA: Dragele mele, surorile mele, vreau să mă spovedesc vouă! Mi-e sufletul încătușat! Vouă mă voi spovedi! Și nimănui după aceea niciodată! Uite că încep. (încet.) E taina mea cea mai adâncă, voi însă trebuie s-o aflați. Nu mai pot să tac. (Pauză.) Iubesc. Iubesc. Îl iubesc.]-ați văzut adineauri! Ei bine, ce să mai spun. Într-un cuvânt, îl iubesc pe Verșinin!

OLGA (trece după paravanul care se află în fața patului ei): Lasă asta, Masa, eu tot nu te aud.

MASA: Ce vrei să fac? (își ia capul în mâini.) La început, mi s-a părut un om ciudat! Apoi mi s-a făcut milă de el. Și până la urmă am început să-l iubesc! Îl iubesc așa cum este. cu vocea, cu cuvintele lui. cu nenorocirile, cu cele două fete.

OLGA (vorbește de după paravan): Să știi că nu aud nimic! Poți spune orice prostie, că tot nu aud!

MAȘA: Tu ești proastă, Olia! Iubesc. Pesemne că așa mi-a fost scris, că asta mi-e ursita. Și el mă iubește. Mă tem grozav. Da! Nu e bine? (O trage de mină pe Irina către ea.) O, draguța mea! Cum o să ne trăim viața asta? Ce-o să ni se mai întâmple? Când le citești în cărți, toate ți separ învechite, de parcă le-ai fi știut de mult, dar când iubești tu însuși, îți dai seama că nimeni nu știe nimic! Că fiecare trebuie să hotărască singur pentru el. Dragele mele, scumpele mele surioare. Acum v-am spus tot. Acum o să tac. Voi grăi numai ca nebunul lui Gogol: Tăcere, tăcere!

(Intră Andrei și după el Ferapont.)

ANDREI (supărat): Ce tot vrei? Nu mai înțeleg nimic!

FERAPONT (din ușă, nerăbdător): Eu, Andrei Sergheevici, v-am spus cel puțin de zece ori până acum.

ANDREI: în primul rând, nu sunt Andrei Sergheevici pentru tine, ci înălțimea voastră,

PERAPONT: Vă roagă pompierii, înălțimea voastră, să le dați voie să treacă prin parc spre râu, că până acum au tot ocolit și le vine foarte greu.

ANDREI: Bine! Spune-le să treacă. (Ferapont pleacă.) M-au plictisit. Unde e Olga? (Olga iese de după paravan.) Te-aș ruga să-mi dai cheia ta de la dulap. Pe a mea am pierdut-o. Aveai o cheiță mică.

(Olga li întinde cheia, fără un cuvânt; Irina se duce după paravanul din fața patului ei. Pauză.)

ANDREI: Ce foc mare! Bine că s-a mai potolit. Să-l ia dracu pe toți! M-a scos din sărite acest Ferapont! I-am spus o prostie. Înălțimea voastră. (Pauză.) De ce nu spui nimic, Olia? (Pauză.) Cred că ar fi timpul să lași la o parte prostiile și să nu te mai superi pentru toate fleacurile. Acum, că suntem cu toții aci și Masa și tu și Irina, ar fi bine să ne lămurim o dată pentru totdeauna. Ce aveți împotriva mea? Ce aveți?

OLGA: Lasă, Andriușă! E și mâine zi. (Tulburată.) Ce noapte zbuciumată!

ANDREI: (intimidat): Nu te supăra. Eu întreb foarte liniștit: ce aveți împotriva mea? Spuneți-mi pe față!

(Se aule din culise vocea lui Verșinin: Tram, tam, tam.)

MASA (se ridică și anta tare): Tra, ta, ta. (Către Olga.) La revedere, Olia, Dumnezeu să te păzească! (Se duce după paravan și o sărută pe Irina.) Somn ușor. La revedere, Andrei! Te rog, du-te. Fetele sunt prea obosite. Mâine o să lămuiri totul. (Pleacă.)

OLGA: Da, Andriușă, ar fi bine să amânăm pe mâine. (Se duce după paravanul ei.) Trebuie să ne culcăm! /ANDREI: Am să spun ce am de spus și după aceea plec. Uite! Mai întâi aveți ceva împotriva Natașei, nevastă-mea. Mi-am dat seama de asta din prima zi a căsniciei mele. Trebuie să vă spun însă că Natașa este o fată minunată, cinstită, dreaptă și mărinimoasă. Asta e părerea mea. O iubesc și o știmez! Ați înțeles? Și cerca și ceilalți să facă la fel. Încă o dată vă spun, e dreaptă, cinstită și mărinimoasă. Toate nemulțumirile voastre, iertați-mă, nu sunt decât mofturi. (Pauză.) Apoi mi se pare că sunteți supărate pe mine pentru că nu am devenit profesor, pentru că nu mă ocup cu știința. Vedeți însă că am slujbă la zemstvă, am intrat în consiliul de conducere. Cred că ceea ce fac acum e tot atât de bun și sfânt ca și când aș fi slujit știința. Sunt membru în consiliul zemst-veiși dacă vreți să știți, sunt chiar mândru de asta. (Pauză.) În sfârșit, mai am ceva de spus! Am ipotecat casa fără să vă cer consimțământul. Recunosc că sunt vinovat și vă cer iertare. Am fost forțat de datorii. Treizeci și cinci de mii. Nu mai joc cărți, m-am lăsat de mult. Tot ce pot să spun ca să mă justific e că voi aveți pensia tatii, în timp ce eu n-am avut nimic. Nici un venit, ca să zic așa.

[(Pauză.)]

KULÂGHIN (din ușă): Masa e aci? (îngrijorat.) Dar unde e? Ciudat. (Pleacă.)

ANDREI: Nimeni nu vrea să mă asculte! Natașa e o fată minunată, cinstită. (Se plimbă tăcut pe scenă, apoi se oprește.) Când m-am însurat, mă gândeam că o să fim fericiți. cu toții! Doamne, Dumnezeule! (Izbucnește în plâns.) Surorile mele dragi, scumpele mele, să nu mă credeți, să nu credeți un cuvânt din tot ce v-am spus. Să nu mă credeți. (Pleacă.)

KULÂGHIN (apare în ușă neliniștit): Unde e Masa? Nu-l aci? Ce ciudat! (Pleacă.) (Se aud clopotele pompierilor. Scena e pustie.)

IRINA (de după paravan): Olia! Cine bate în podea?

OLGA: Doctorul, Ivan Romanici. E beat.

IRINA: Ce noapte zbuciumată! (Pauză.) Olia! (Scoate capul de după paravan.) Ai auzit? E vorba să plece brigada de aci. O mută undeva, departe.

OLGA: Zvonuri.

IRINA: Vom rămâne singure, singure de tot. Olia!

OLGA: Ei și?

V IRINA: Scumpa, draga mea! Tu știi cât îl prețuiesc, cât îl stimez pe baron. E un om cumsecadș. Mă voi mărita cu el, sunt hotărâtă să fac orice, numai să plecăm la Moscova! Te rog din suflet, să plecăm! Nu e nimic pe lume mai frumos ca Moscova! Să plecăm, Olia, să plecăm! Cortina.

ACTUL AL PATRULEA.

Parcul cu copaci bătrâni ai casei Prozorov. În fundul aleii lungi de brazi se zărește râul. Pe celălalt mal e pădurea. În dreapta e terasa casei. Pe terasă e pusă masa, pahare, sticle, s-a băut șampanie. E la amiază. Dinspre stradă spre râu trece din când în când, traversând parcul^ câte cineva, în grabă. Apoi mai trec și vreo cinci soldați. În tot timpul actului, Gebutikin e foarte bine dispus. Stă în parc în fotoliu și așteaptă să fie chemat. E cu chipiu și baston. Pe terasă stau Tuzenbah, Irina și Kulâ-ghin, care e cu mustața rasă și poartă decorația atâmată de gât. Fedotik și Rode coboară de pe terasă în parc, petrecuți de ceilalți. Amândoi sunt în ținute de campanie.

TUZSNBAH (se sărută cu Fedotik): Ditgul meu, em trăit ca doi prieteni bunii (Se sărută cu Rode.) încă o dată. Adio, dragul meu!

IRINA: La revedere!

FEDOTIK: Adio! Nu la revedere, căci n-o să ne mai vedem niciodată!

KULÂGHIN: Cine știe? (Își șterge ochii și surâde.) Ia te uită! M-au podidit lacrimile!

IRINA: Poate că ne mai întâlnim vreodată!

FEDOTIK: Da. Peste zece-cincisprezece sni! Atunci însă abia ne vom recunoaște și ne vom saluta cu răceală! (Ia un instantaneu.) Stați! E pentru ultimaară!

RODE (îl îmbrățișează pe Tuzenbah): N-o să ne mai vedem. (Sărută mâna Irinei.) Vă mulțumesc din suflet pentru tot, pentru tot!

FEDOTIK (înciudat): Stai puțin!

TUZENBAH: Cu voia lui Dumnezeu, ne vom mai întâlni. Să ne scrieți. Neapărat.

RODE (aruneînd o privire prin parc): Adio, copaci! (Strigă.) Hop! Hop! (Pauză.) Adio, frumos ecou!

KULÂGHIN: Ei, cine știe, poate că vă veți însura acolo, în Polonia. Nevestele voastre poloneze vă vor îmbrățișa, spunându-vă: Kochanie! *. (Râde.)

FEDOTIK (se uită la ceas): Nu mai avem nici o oră! Din toată bateria, numai Soționai pleacă cu șlepul. Noi o pornim cu coloana. Azi vor pleca trei baterii cu câte un divizion, mâine alte trei. Peste orașul ăsta se vor așterne apoi liniștea și tăcerea.

TUZENBAH: Și o plictiseală fără margini.

RODE: Unde e Măria Sergheevna?

KULÂGHIN: Masa e în parc.

FEDOTIK: Trebuie să ne luăm rămas bun și de la dânsa.

RODE: Adio, trebuie să plec, altfel simt că mă apucă plânsul! (îi îmbrățișează în grabă pe Tuzenbah și pe Kulâ-ghin și sărută mâna Irinei.) Ce bine am trăit aci!

FEDOTIK (către Kulâghin): Iată o amintire. Un carnețel cu creionaș. Hai s-o luăm spre râu. (Pleacă amândoi și se întorc de câteva ori, ca să mai privească casa.)

RODE (strigă): Hop! Hop!

KULÂGHIN (strigă): Adio!

(Se vede cum se întâlnesc în fundul scenei cu Masa, își iau rămas bun și pleacă împreună cu ea.)

IRINA: Au plecat! (Se așază pe ultima treaptă a terasei.)

GEBUTÂKIN: Au uitat să-și ia rămas bun de la minei.

IRINA: Dar dumneata ce-ai păzit?

CEBUTÂKIN: Drept să-ți spun, am uitat și eu! Îi voi întâlni în curând, de altfel, pentru că mâine plec. Da! Mai am o zi de stat aici! Peste un an ies la pensie. Mă întorc aci ca să-mi petrec restul zilelor alături de voi. Nu mi-a mai rămas decât un anișor până la pensie. (Pune ziarul în buzunar și scoate un altul.) O să vin aci, pe lângă voi o să-mi schimb cu totul viața. O să devin atât de liniștit, atât de cuminte și potolit!

1 Iubitule. (Polon.)

IRINA: Ai dreptate! Să știi că ar trebui să-ți schimbi felul de viață! Da, da, ar trebui să încerci.

CEBUTIKIN: Da. Asta o simt și eu. (Fredonează încet.) Tarara-bumbia. Tarara-bumbia.

KULÂGHIN: Ești incorigibil, Ivan Romanici, incorigibil!

CEBUTÂKIN: Ce-ar fi să te mai ocupi de mine? Poate că m-aș îndrepta.

IRINA: Feodor și-a ras mustățile! Nu pot să-l văd!

KULÂGHIN: De ce?

CEBUTÂKIN: Ți-aș spune eu cu ce semeni, dar nu pot!

KULÂGHIN: Ce să-l faci? Asta-l un modus vivendi. Directorul n-are mustață. Când m-au făcut inspector. Mi-am ras-o și eu! Nu place nimănui, dar nu-mi pasă! Cu sau fără mustață, sunt tot atât de mulțumit! (Se așază. J

(în fundul parcului apare Andrei, împingând căruciorul copilului.)

IRINA: Dragul meu Ivan Romanici, sunt foarte îngrijorată! Dumneata ai fost aseară pe bulevard; spune-mi, te rog, ce s-a întâmplat acolo?

CEBUTÂKIN: Ce s-a întâmplat? Nimic! Fleacuri! (Citește ziarul.) Parcă nu-l totuna?

KULÂGHIN: Se zice că s-a întâlnit Solionâi cu baronul pe bulevard, în fața teatrului.

TUZENBAH: încetează! Ce rost are. (Dă apoi, plictisit, din mină și intră în casă.)

KULÂGHIN: S-au întâlnit în fața teatrului. Solionâi s-a %legat de baron. Baronului i-a sărit țăndăra și i-a insultat.

CEBUTÂKIN: Habar n-em de nimic. Fleacuri!

KULÂGHIN: Se zice că Solionâi o iubește pe Irina. Din pricina asta îl urăște pe baron. E foarte ușor de înțeles. Irina e o fată frumoasă! Seamănă nițel cu Masa. E tot atât de visătoare. Dar tu, Irina, ai o fire mai blândă. De altfel și Masa are un caracter bun. O iubesc nespuse de mult pe Masa.

(Din fundul parcului se aude: Oho. Hop, hop!)

IRINA (tresare): Nu știu de ce mă sperie totul azi? (Pauză.) Totulepregătit.

Dupămasătrimitlucrurile. Mâine mă cunun cu baronul și plecăm îndată la fabrica de carai

Mizi. Poimâine începe școala. Încep și eu o viață nouă! De mi-ar ajuta Dumnezeu! La examenul de profesorat eram atât de emoționată, atât de fericită! Îmi venea să plâng de bucurie. (Pauză.) Trebuie să sosească dintr-un moment într-altul și căruța. După lucruri.

KULÂGHIN: Prea bine, prea bine! Numai că mi se pare totul cam nesperios. Prea multă filosofie și prea puțină seriozitate. Totuși îți doresc noroc. Din tot sufletul!

CEBUTÂKIN (mișcat): Drăguța mea, draga mea, buna mea. Inimioara mea de aur. Ați luat-o mult prea înaintea. Nu vă mai pot ajunge. Am rămas în urmă. Precum pasărea zburătoare, care îmbătrânind, nu mai poate zbura. Avântați-vă, pușorii mei, tot mai sus, în văzduhuri. cu Dumnezeu! (Pauză.) Degeaba ți-ai ras mustața, Feodor Ilici!

KULÂGHIN: Dă-o încolo de mustață! (Oftează.) Azi se duc militarii noștri! Viața o să reintre în vechile făgașuri. Orice s-ar spune, Masa e o femeie bună și cinstită! O iubesc mult și-l sunt recunoscător pentru soarta mea. Vezi, oamenii au ursite atât de deosebite! Bunăoară. E aici, la accize, un funcționar. se numește Kozâriov. A fost coleg cu mine în clasa a cincea. L-au dat afară, pentru că nu putea pricepe ut consecutivum. Acum o duce foarte prost. E sărac, bolnav. Când îl întâlnesc îi spun: „Bună ziua, ut consecutivum!”. „Da, îmi răspunde, chiar așa-l. Consecutivum.” și tușește. Eu însă am avut întotdeauna noroc. Sunt fericit, am fost decorat cu Ordinul Stanislav gradul II și am ajuns dascăl. Învăț pe alții acum acest ut consecutivum. Firește. Sunt un om deștept, mai deștept decât mulți alții. Dar fericirea nu stă în asta.

(în casă cin ta cineva la pian „Rugăciunea unei fecioare”.)

IRINA: Măine seară n-o să mai aud „Rugăciunea unei fecioare”. N-o să-l mai vad pe acest Protopopov! (Pauză.) A venit și azi! Stă acolo în salon.

KULÂGHIN: N-a venit încă directoarea?

IRINA: Nu. Au trimis s-o cheme. Nici nu vă puteți închipui ce greu e pentru mine să stau aci fără Olia. Acum locuiește la liceu. Unde e directoare. Toată ziua are treabă și eu sunt singură, mi-e urât, n-am ce face, nu pot să sufăr odaia în care stau. Și m-am gândit așa: dacă nu mi-e dat să mă duc la Moscova, așa să fie. Pesemne că asta mi-e soarta. N-ai ce face împotriva ei! Totul e în mâna lui Dumnezeu. Asta-l adevărul. Nikolai Lvovici m-a cerut în casatorie. M-am gândit bine și până la urmă m-am hotărât. E un om bun, chiar uimitor de bun. Și, deodată, parcă mi-au crescut aripi, veselie mi-a înviorat sufletul, m-am simțit ușurată și dorul de muncă m-a cuprins din nou. Iată însă că aseară s-a întâmplat ceva. Mă pândește ceva tainic și de neînțeles.

CEBUTÂKIN: Fleacuri! Prostii!

NATAȘA (strigă din fereastră): Directoarea!

KULÂGHIN: A venit directoarea! Să mergem! (Intră împreună cu Irina în casă.)

CEBUTÂKIN (citește ziarul și fredonează încet): Tarara-bumbia. Tarara-bumbia.

(Se apropie Masa. Prin fund trece din nou Andrei cu căruciorul.)

MASA: Stă aici și puțin îi pasă!

CEBUTÂKIN: Dar ce s-a întâmplat?

MASA (se așază): Nimic! (Pauză.) Ai iubit-o mult pe mama?

CEBUTÂKIN: Nespun de mult!

MASA: Dar ea te-a iubit?

CEBUTÂKIN (după o pauză): Asta nu mai țin minte!

MASA: „Al meu” e aici? Așa zicea pe vremuri bucatareasa noastră, Marfa, când vorbea de vardistul ei! „Al meu” e aici?

CEBUTÂKIN: Nu. Încă nu!

MASA/e firesc să devii grosolan și răutăcios când ți se măsoară tu atâta zgârcenie clipele de fericire, când le câștigi ^u atâta greutate. Și mai cu seamă când le pierzi așa cum le pierd eu acum! (Arată spre piept.) Aci. Uite, aci clocotește totul. (Se uită la Andrei, care plimbă într-una căruciorul.) Uite-l și pe fratele nostru, pe Andrei. Cum s-au mai spulberat toate nădejdlile! Atâția oameni se străduiesc, de pildă, să înalțe un clopot, își irosesc truda și paralele, ca până la urmă clopotul să se prăbușească, spărgându-se în bucăți. Fără nici o pricină! Același lucru s-a întâmplat și cu Andrei! J.

ANDREI: Când o să se facă liniște și în casa asta? Doamne, ce gălăgie!

CEBUTÂKIN: Foarte curând! (Se uită la ceas.) Am un ceas, ca pe timpuri! Vestește orele prin bățai. (Îl întoarce; ceasul bate.) La unu, pleacă bateria întâi, a doua și a cin-cea. (Pauză.) Eu o să plec mâine.

ANDREI: Pentru totdeauna?

CEBUTÂKIN: Nu știu. O să mă întorc, poate, peste un an. Dar dracu știe? Parcă nu-l totuna?

(Din depărtare se aude muzică de harpă și vioară.)

ANDREI: Orașul se golește, pustiul se va așterne peste el. (Pauză.) Ieri s-a întâmplat ceva în fața teatrului. Toată lumea vorbește, numai eu n-am habar de nimic!

CEBUTÂKIN: Nu-s decât prostii! Solionâi s-a legat de baron. Baronul și-a ieșit din fire și l-a repezit. Până la urmă, Solionâi a trebuit să-l provoace la duel. (Se uită la ceas.) Mi se pare că ar fi timpul. La ora douăsprezece și jumătate ne întâlnim în dumbravă. Uite, aceea care se zărește dincolo de râu. Pif. Paf. (Râde.) Solionâi își închipuie că-l Lermontov. Știi că scrie și versuri? Dar să-ți spun drept, asta nu mai e glumă! Are până acum două dueluri pe conștiință!

MASA: Cine?

CEBUTÂKIN: Solionâi.

MASA: Dar baronul?

CEBUTÂKIN: Qe-l cu baronul?

(Pauză.)

MASA: Totul mi se încurcă în cap. Îți spun că nu trebuie să-l lași să se bată. Poate să-l rănească pe baron. Poate să-l ucidă.

CEBUTÂKIN: Baronul e băiat bun! Dar cu un baron mai mult sau mai puțin pe lume nu e totuna? N-au decât! Totuna e! (Din parc strigă cineva: Oho, hop, hop!) Să mai aștepte! Țsta e Skvorțov, unul din martori! E jos, în barcă!

(Pauză.)

ANDREI: Eu unul cred că e imoral să te bați în duel sau să iei parte la un duel, fie și în calitate de medic.

CEBUTÂKIN: Ți se pare numai! De fapt. Noi nu sân-tem. Nu există nimic pe lume! Ni se pare numai că trăim. Dar la urma urmei, totuna e.

MASA: Toată ziua vorbesc și iar vorbesc. (Merge.) Ca și cum n-ar fi de ajuns clima asta, în care te poți aștepta să ningă oricând; trebuie să mai auzi și toate discuțiile astea! (Se oprește.) Nu! Nu vreau să intru în casă. Nu pot! Când vine Verșinin, să mă chemați. (Pleacă pe alee.) Păsările călătoare au început să plece. (Privește în sus.) Lebede sau găște sălbatice. Dragele mele, fericitele mele! (Pleacă.)

ANDREI: O să rămână casa pustie. Ofițerii se duc, te duci și dumneata, soră-mea se mărită. Eu rămân singur în toată casa.

CEBUTIKIN: Dar nevasta dumitale?

(Intră Ferapont cu un teanc de Mrtii în mină.)

ANDREI: Nevasta ca nevasta! N-am ce zice. E cinstită. Cumsecade, să spunem, chiar bună. /Și cu toate astea, are în ea ceva ce o reduce la nivelul animalului aceuia orb. Mărunt. Țepos! În orice caz, nu e un om! Acum îți vorbesc sincer, ca unui prieten adevărat! Ești singurul om căruia îi pot mărturisi totul! Firește, o iubesc pe Natașa. Câteo-dată, însă, mi se pare atât de vulgară. Și atunci îmi pierd capul. Nu mai știu de ce o iubesc sau, în orice caz, de ce am iubit-o.

CEBUTÂKIN (se ridică): Ei. Dragul meu, mâine plec și poate nu ne mai vedem niciodată. Iată însă sfatul meu: Pune mâna pe pălărie și pe baston și ia-o din loc! Pleacă! Du-te! Du-te fără să întorci capul. Și cu cât te vei duce mai departe, cu atât va fi mai bine!

(În fundul scenei trece Solionli cu doi ofițeri. Îl zărește

Pe Cebutâkin și vine spre dlnsul, lăsându-l pe ceilalți să-și Urmeze drumul.)

*SOLIONII: Doctore! E douăsprezece jumătate! E timpul să plecăm. (Dă mâna cu Andrei.)

CEBUTÂKIN: Vin numaidecât! M-ați plictisit cu toții! (Către Andrei.) Andriușa, dacă întreabă cineva de mine, să spui că vin numaidecât! (Oftează.) Of, of, of!

SOLIONII: „Nici să crâcnească n-a apucat că pe el ursul s-a așezat!” (Pleacă cu doctorul.) De ce tot oftezi, moșu-lică?

CEBUTÂKIN: Hm!

SOLIONII: Cum o duci cu sănătatea?

CEBUTÂKIN (furios): Vezi-ți de treabă!

SOLIONII: Degeaba te necăjești, moșulică! N-o să fac mai nimic! O să trag numai în el ca într-o potâmiche l (Scoate sticluța de parfum și își dă pe mlini.) Am golit azi toată sticluța și miros într-una! Miros a cadavru mâinile astea! (Pauză.) Așa. Ți mai aduci aminte versurile? „Dar el numai furtună vrea; parc-ar fi liniște-n furtună! 11

CEBUTÂKIN: Da! Firește! „Nici să crâcnească n-a apucat că pe el ursul s-a așezat!” (Pleacă cu Solionii.) (De departe se aude strigând: Hop! Hop! Apoi intră Andrei și Ferapont.)

FERAPONT: Vă rog să iscăliți hârtiile astea. ANDREI (nervos): Lasă-mă în pace! Lasă-mă! Te rogi (Pleacă cu căruciorul.)

FERAPONT: Țasta-l rolul hârtiilor, să fie iscălite. (Pleacă spre fundul scenei.) (Intră Irina cu Tuzenbah care poartă pălărie de paie. Kulâghin trece prin scenă strigând: Masa! Masa!)

TUZENBAH: Mi se pare că el e singurul om din tot orașul care se bucură de plecarea militarilor!

IRINA: E ușor de înțeles! (Pauză.) Orașul nostru va ră-mâne pustiu.

TUZENBAH: Draga mea! Mă întorc într-o clipă.

IRINA: Unde te duci?

TUZENBAH: Am puțină treabă în oraș. Apoi. Trebuie să-mi iau rămas bun de la camarazi.

IRINA: Nu-l adevărat! Nikolai. de ce ești atât de distrat astăzi? (Pauză.) Ce s-a întâmplat ieri în fața teatrului?

TUZENBAH (face un gest): Mă întorc. Peste o oră voi fi iar cu tine. (Ii sărută mâinile.) Neprețuita mea! (Se uită lung la ea.) De cinci ani te iubesc. Și tot nu mă pot obișnui! Îmi pari din ce în ce mai frumoasă! Ce păr minunat! Ce ochi! Măine te iau de-acî. Vom munci, vom fi boi : gați, visurile mele se vor realiza. Vei fi fericită! Un singur lucru mai lipsește, unul singur: dragostea ta!

IRINA: Asta nu stă în puterile mele! Voi fi soția ta, îți voi fi credincioasă și supusă. Dar de iubit. Ce pot să fac? (Izbucnește în lacrimi.) N-am iubit niciodată! O! Visam. Zi și noapte o dragoste, o dragoste mare! Dar sufletul mi-e ca un pian prețios și închis, a cărui cheie s-a pierdut! (Pauză.) De ce ai o privire atât de rătăcită?

TUZENBAH: N-am dormit toată noaptea. Nimic nu mă înspăimântă în viața asta! Și totuși, cheia asta pierdută îmi sfâșie inima, nu mă lasă să dorm. Spune-mi ceva! (Pauză.) Spune-mi ceva.

IRINA: Ce? Ce să-ți spun? Ce să-ți spun?

TUZENBAH: Spune-mi ceva!

IRINA: Ajunge! Ajunge!

(Pauză.) "TUZENBAH: Ce fleacuri, ce nimicuri stupide pot să capete, așa din senin, o însemnătate fără de margini în viața unui om! Râzi de ele, ca de obicei, îți dai seama ce sunt și totuși mergi înainte, simțind că n-ai puterea să te oprești. Nu! Mai bine să nu vorbim despre asta! Sunt atât de vesel azi! Mi se pare că văd acum, pentru întâia oară și brazii și arțarii și mestecenii ăștia! Și totul mă privește parcă ciudat, așteptând ceva! Ce copaci minunați! Viața ar trebui să fie neasemuit de frumoasă în preajma lor! (Se aude strigând: Hop! Hop!) Trebuie să mă duc! E

timpul. Ia te uită la copacul ăsta uscat! Se leagănă totuși în vânt împreună cu ceilalți. Mi se pare că dacă voi muri, voi avea totuși, ca și el, partea mea de viață, într-un fel sau altui! Ră-măi cu bine, scumpa mea! (Îi sărută mâinile.) Actele pe care mi le-ai dat sunt pe masa mea de scris, sub calendar.

IRINA: Vin și eu cu tine.

TUZENBAH (îngrijorat): Nu, nu! (Pleacă repede, dar se oprește pe alee.) Irina!

IRINA: Ce e?

TUZENBAH (neștiind ce să spună): N-am luat azi cafeaua. Te rog să spui să mi-o pregătească. (Pleacă în grabă.) (Irina rămâne îngândurată, apoi se duce în fundul scenei
Și se așază în leagăn, legănându-se încet. Andrei intră cu •
Căruciorul, urmat de Ferapont.)

FERAPONT: Andrei Sergheevici! Doar nu sunt ale mele hârtiile, ci ale statului! Nu le-am născocit eu!

ANDREI: O! /Unde sunt zilele de odinioară! Pe atunci eram tânăr, voios, cu mintea deschisă! Visam și gândeam atât de frumos! Când prezentul și viitorul erau luminate de speranțe! De ce oare devenim atât de goi, de cenușii, atât de trândavi, nepăsători, netrebnici și nenorociți când începem să trăim! Iată! Orașul ăsta are două sute de ani și o sută de mii de locuitori. Și nu e niciunul care să nu semene cu ceilalți! Nici în trecut și nici în vremurile noastre nu s-a ivit printre ei vreun mare înfăptuitor, un cărturar, un pictor sau vreun om cât de puțin însemnat care să stămească invidia sau dorința fierbinte de a-l semăna\u355? Nu fac decât să bea și să mănânce, să doarmă și până la urmă. Să moară! Apoi se nasc alții. Care trăiesc la fel! Ca să nu se tâmpească de plictiseală, se distrează clevetind, își umplu viața cu jocurile de cărți și cu băutura, cu judecăți fără rost. Nevestele își înșală bărbații, iar aceștia mint, prefă-cându-se că nu știu, că nu aud nimic! O educație grosolană otrăvește sufletul copiilor, înăbușind în ei orice scânteie divină. Așa cresc, devenind niște cadavre tee seamănă între-ele, tot atât de jalnici ca și părinții lor. fi (Către Ferapont, cu ciudă.) Ce vrei? I.

FERAPONT: Ce să vreau? Să iscăliți hârtiile astea!

ANDREI: M-ai plictisit!

FERAPONT (înmânându-l hârtiile): Să vedeți,. Portarul de la administrația zemstvei povestea mai deunăzi că la Petersburg ar fi fost iarna un ger de două sute de grade L.

ANDREI: /E înfiorător prezentul! Dar în schimb când mă gândesc la viitor, ce minune! Sufletul mi se ușurează, aripile îmi cresc. În depărtări zăresc lumină, libertate. Eu și copiii mei ne vom descătușa de trândăvie, de cvas și găscă pe varză, ^e somnul de după-amiază, de toată lenea asta mârșavă. ±

FERAPONT: Cică au înghețat două mii de oameni! Lumea era îngrozită! Vezi, nu-mi aduc aminte dacă era la Petersburg sau la Moscova!

F^fcr187

ANDREI (înduișat): Dragele mele, surioarele mele dragi! (Cu lacrimi în ochi.) Masa, sora mea dragă.

NATAȘA (apare la fereastră): Cine face atâta gălăgie? Tu • erai, Andriușa? O s-o trezești pe Sofocika! Il ne faut pas faire du bruit, Sophie dort deja! Vous etes un ours! 1 (Supărată.) Dacă ai poftă de vorbă, dă altcuiva căruciorul. Ferapont, ia căruțul!

FERAPONT: Am înțeles, conită! (la căruțul.)

ANDREI (intimidat): Vorbesc încet.

NATAȘA (la fereastră își mângâie băiețașul): Bobik! Râz-gâiatule! Bobik al meu cel rău!

ANDREI (răsfoind hârtiile): Bine. Bine! O să le revăd! Iscălesc ceea ce trebuie și apoi le duci la administrația zemst-vei. (Pleacă în casă, citind hârtiile. Ferapont duce căruțul în fundul parcului.)

NATAȘA (din fereastră): Bobik! Ia să spui tu cum se numește mămica ta! Drăguțule! Dragul meu! Dar asta cine e? Asta-l mătușa Olia. Spune bună ziua mătușichii!

(Intră doi cântăreți ambulanți, care cântă la harpă și la vioară: un bărbat și o femeie. Din casă ies Verșinin, Olga și Anfisa și ascultă o clipă pe cântăreți; după ei, Irina.)

OLGA: Acum trece toată lumea prin parcul nostru; trec oameni și căruțe! Doiculiță! Dă ceva cântăreților.

ANFISA (le da niște gologani): Duceți-vă cu Dumnezeu, • oameni buni! (Cântăreții salută și pleacă.) Sărmanii! Nimeni nu cântă pe drumuri de prea mult bine! (Către Irina.) Bună ziua, Irinușka mea! (O îmbrățișează.) Ehei, fetița mea! Dacă ai ști ce bine o duc acum. Da, da! Stau cu Oliușka la liceu, avem o locuință mare și frumoasă. S-a îndurat Domnul Dumnezeu de bătrânețile mele. De când mă știu, păcătoasa de mine, n-am avut trai mai bun. Casa e tare frumoasă. Și eu am o odaie numai pentru mine, cu o minunăție de pat. Totul e-a statului. Adesea mă deștept în mijlocul nopții și mulțumesc Preasfântului și Maicii Pre-ciste. Drept să-ți spun, nu cred să fie om mai fericit pe lume ca mine!

VERȘININ (se uită la ceas): Plecăm îndată, Olga Ser-gheevna! E timpul! (Pauză.) Vă doresc, din toată inima, tot ce e mai bun pe lume. Unde e Măria Sergheevna?

Să nu faceți zgomot, Sophie a adormit. Ești un urs! (Fr.)

IRINA: Undeva prin parc. Mă duc s-o caut.

VERȘININ: Fii, te rog, atât de drăguță! Mă grăbesc!

ANFISA: Mă duc și eu s-o caut. (Strigă.) Mașenka! Masat (Se duce cu Irina în fundul parcului.) A-u, a-u!

VERȘININ: Orice lucru are un sfârșit. Acum ne despărțim. (Se uită la ceas.) Oficialitățile orașului ne-au dat un fel de dejun. S-a băut șampanie. Primarul a ținut o cuvântare; eu mâncam, ascultam, dar eram cu sufletul aici, la dumneavoastră. (Pricește parcul.) M-am obișnuit cu dumneavoastră.

OLGA: O să ne mai vedem vreodată?

VERȘININ: Se prea poate să nu ne mai revedem! (Pauză.) Nevastă-mea mai rămâne aci vreo două luni, împreună cu fetițele; v-aș ruga mult, în caz de nevoie.

OLGA: Da, firește! Te rog să nu ai nici o grijă! (Pauză.) Măine n-o să mai fie nici urmă de militar în oraș, se va șterge totul, nu va rămâne decât o amintire, iar noi vom începe o viață nouă. (Pauză.) Totul se întâmplă independent de-voința noastră. Nu voiam să fiu directoare. A trebuit s-a fac și pe asta. Acum sunt încredințată că nu voi mai pleca la Moscova.

VERȘININ: Ei, vă mulțumesc pentru tot ce ați făcută Vă rog să mă iertați dacă v-am supărat cu ceva. Șt iți y vorbesc uneori prea mult. Vă rog să mă iertați și să-mi păstrați o bună amintire.

OLGA (își șterge lacrimile): De ce n-o fi venind și Masa?

VERȘININ: Ce să vă mai spun, acum, la plecare? Despre ce să mai filosofăm? (Râde.) Viața e grea. Multora ni se arată vitregă și fără speranță. Totuși trebuie să recunoaștem că devine din ce în ce mai luminoasă și mai ușoară și că nu e departe vremea când se va lumina cu desăvârșire. (Se uită la ceas.) JE târziu, târziu. Odinioară, omenirea se îndeletnicea cu războaiele, își umplea viața cu expediții, năvăliri și izbânzi. LĂzi, toate acestea au rămas în trecut, lăsând un mare gol, pe care nu știm cum să-l umplem. Omenirea întreagă caută cu patimă. Și fără îndoială că va găsi. Ar trebui s-o fac mai repede! (Pauză.) Dacă ar fi cu puțință să adaugi la dragostea de

muncă și puțină cultură, iar la cultură un dram de dragoste de muncă, atunci. ^ (Se uită la ceas.)
Dar e timpul să plec. OLGA: Uite-O, vine!

(Intră Masa.)

VBRȘININ: Am venit să-mi iau rămas bun. (Olgase retrage mai departe, ca să nu-l stingherească.)

MASA (se uită drept în ochii lui Verșinin): Adio! (Seșărută prelung.)

OLGA: Sfârșește! Ajunge!

(Masa plînge în hohote.)

VERȘININ: Să-mi scrii. Să nu mă uiți! Dă-mi drumul! E timpul să plec! Luați-o. Olga Sergheevna, trebuie. Să plec. Am întârziat! (Emoționat, sărută mâinile Olgăi, o îmbrățișează din nou pe Masa, apoi pleacă în grabă.)

OLGA: Haide, Masa, ajunge! Încetează, draga mea.

(Intră Kulâghin.)

KULÂGHIN (intimidat): Nu face nimic. Las-o să pâângă. Las-o! Buna mea Masa, draga mea Masa! Tu ești soția mea. Sunt fericit, orice s-ar întâmpla. Nu mă voi plânge și nu-ți voi face nici o muștrare. Oia e martoră. O să ne trăim viața ca și înainte. Niciodată nu-ți voi spune ceva. Nici un cuvânt de dojana!

MASA (încearcă să-și stăpânească plînsul): „Pe plaiu-n-^tins sub geana mării smălțat în aur e-un tufan.” Simt că înnebunesc! „Pe plaiu-ntins sub geana mării.”

OLGA: Liniștește-te, Masa, liniștește-te! Dă-l un pahar cu apă!

MASA: Uite că nu mai plâng.

KULÂGHIN: Uite că nu mai plînge. Masa e bună.

(De departe se aude o împușcătură surdă.)

MASA: „Pe plaiu-ntins sub geana mării smălțat în aur e-un tufan.” Motanul de aur, tufanul de aur. Mă încurc. (Bea apă.) O viață irosită. Nu-mi mai trebuie nimic de azi încolo. Am să mă liniștesc îndată. Acum totul e în zadar. Ce înseamnă „plaiu-ntins”? De ce nu-mi ies din cap aceste cuvinte? Gândurile mi se încurcă.

(Intră Irina.)

OLGA: Liniștește-te, Masa. Așa. Fii cuminte. Să intrăm în casă!

MASA (supărată): Nu intru acolo! (Începe din nou să plângă, dar apoi se stăpânește.) Eu nu mai calc acolo și nici nu vreau.

IRINA: Să stăm câteva clipe împreună. Chiar fără să, vorbim. Măine plec de aci.

(Pauză.)

KULÂGHIN: Știți că ieri, în clasa a treia, am găsit la un-elev barba și mustățile astea. (Și le pune pe față.) Nu-l așa că semăn cu profesorul de germană? (Râde.) Ce băieți caraghioși!

MASA: E adevărat! Semeni cu neamțul vostru!

OLGA (râde): Da!

(Masa plînge.)

IRINA: Ajunge, Masa!

KULÂGHIN: Să știi că semăn bine de tot!

(Intră Natașa.)

NATAȘA (către jupâneasă): Ce este? Protopopov o să stea cu Sofocika și pe Bobik o să-l plimbe Andrei Sergheici. Ce de mai griji și cu copiii ăștia! (Către Irina.) Irina! Pleci mâine? Ce rău îmi pare! Trebuie să mai rămâi, cel puțin o săptămână. (Îl zărește pe Kulâghin și dă un țipăt. Acesta râde și își scoate barba și mustățile.) Vai! Cum m-am speriat t (Către Irina.) M-am obișnuit cu tine. Să nu crezi că-mi vine ușor când e vorba să ne despărțim. O să-l mut pe Andrei cu vioara lui în odaia ta. Acolo poate să scârțâie cât poștește, în camera lui o mut pe Sofocika. Ce

copil minunat! Ce fetiță drăgălașă! Azi se uita la mine cu niște ochișori de-ți venea să-l mănânci și zicea: Mama!

KULÂGHIN: E adevărat! Fetița e foarte drăguță!

NATAȘA: Prea bine. Măine o să fiu singură aici! (Oftează.) Mai întâi o să poruncesc să se taie toată aleea de brazi și apoi arțarul ăsta! E tare urât aci pe înserat! (Către Irina.) Draga mea, nu-ți stă bine de fel cordonul ăsta! E lipsit de gust! Ar trebui ceva mai vesel, mai colorat! Am să pun să sădească peste tot flori. Floricele multe, cu miresme plăcute. (Supărată.) Dar cine a îndrăznit să pună furculița asta pe bancă? (Intră în grabă în casă și o ceartă pe jupâneasă.) Cine a îndrăznit să lase furculița pe bancă? (Țipă.) Tu să taci!

KULÂGHIN: A început!

(Se aude muzica militară care intonează un marș.) OLGA: Pleacă!

(Intră Cebutikin.)

MASA: Pleacă băieții noștri! Ce să faci? Drum bun! (Către soțul ei.) Hai acasă! Unde-mi sunt pălăria și pelerina?

KULÂGHIN: În casă! Le aduc numaidecât.

OLGA: Da, acum putem să ne ducem pe la casele noastre. E timpul!

CBBUTÂKIN: Olga Sergheevna!

OLGA: Ce-l? (Pauză.) Ce s-a întâmplat?

CEBUTÂKIN: Nimic. Nu știu cum să vă spun. (Îi șoptește la ureche.)

OLGA (Înspăimântată): Nu se poate!

CEBUTÂKIN: Ba da. Asta-l toată povestea. Sunt istovit, chinuit! Nu mai pot. Nu mai vreau să vorbesc. (Furios.) Și la urma urmei, mi-e totuna!

MASA: Ce s-a întâmplat?

OLGA (o îmbrățișează pe Irina): Ziua de azi e înfiorătoare! Nu știu cum. Cum să ți-o spun? Draga mea.

IRINA: Ce este? Spune-mi mai repede! Ce este? Pentru numele lui Dumnezeu. (Izbucnește în lacrimi.)

CEBUTÂKIN: Baronul a fost ucis în duel.

IRINA (plânge încet): Am știut. Am știut.

CEBUTÂKIN (se retrage în fundul scenei și se așază pe bancă): Sunt istovit. (Scoate ziarul din buzunar.) Lăsați-le să plângă. (Fredonează încet.) Tarara-bumbia, tarara-bumbia. Și, la urma urmei, mi-e totuna.

(Cele trei surori formează un grup. Stau strânse una lângă alta.)

MASA: O! Cum mai cântă muzica! Pleacă! Se duc de la noi. Unul din ei s-a dus pentru totdeauna. Pentru totdeauna! Rămânem singure, ca să ne începem viața de la început. Trebuie să trăim. Trebuie să trăim! J.

IRINA (își cuibărește capul la pieptul Olgai): |Va veni odată timpul când vom afla cu toții tâlcul acestor suferințe și când ni se vor dezvălui aceste taine. Până atunci trebuie să trăim. Să muncim. Doar să muncim! Voi pleca singură mâine! Voi învăța copiii, toată viața mi-o voi jertfi pentru cei care au, poate, nevoie de ea! E toamnă. În cu-rând vine iarna, care-și așterne giulgiul de zăpadă peste toate. Eu însă voi munci. Voi munci!

OLGA (își îmbrățișează surorile): Ce voioasă, ce plină de viață e această muzică! Parcă te îndeamnă să trăiești! O! Doamne, Dumnezeule! Ni s-o împlini și nouă odată sorocul și ne vom duce pentru totdeauna. Lumea neva uita; ne va uita chipurile, glasul și toate câte au fost! *Dar suferințele noastre se vor preface în bucurii pentru cei care vor trăi după noi. Pacea și fericirea vor coborî pe pământ, iar noi cei ele azi vom fi pomeniți cu recunoștință și binecu-vântați!; Surorile mele dragi, viața noastră nu s-a sfârșit încă! S-o trăim deci! Uite! Muzica asta e atât de

veselă, e atâta bucurie în ea! Încă puțin și poate o să știm pentru ce trăim, pentru ce suferim! Dacă am ști! Dacă am ști!

(Muzica se pierde cu încetul în depărtare. Kullghin aduce,
Vesel și surtător, pălăria și pelerina Masei. Andrei plimbă
Într-una căruciorul cu copilul.)

CEBUTÂKIN (fredonează încet): Tarara-bumbia. Tarara-bumbia. (Citește ziarul.) E
totuna, e totuna! OLGA: Dacă am ști! Dacă am ști!
Cortina

SFÂRȘIT